Biannual Journal of Applied Counseling (JAC)
2025, 15(1), 39-63
Received: 17 May 2025
Accepted: 24 Sep 2025
DOI: 10.22055/jac.2025.49660.2101
Original Article

دوفصلنامه مشاوره کاربردی
دانشگاه شهید چمران اهواز
۱۴۰۴، ۱۵(۱)، ۳۹-۶۳
دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۷
پذیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۰۲
نوع مقاله: پژوهشی اصیل

Open Access
Publish Free

Exploration Parenting Indicators Of Children With High Social Interest : A Qulaitative Study

Sadaf Hosseinzadeh[1], Mohsen Golmohammadian[2]*, Mohammad Sajjad Seydi[3]

1. MA in Counseling , Department of Counseling, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran
2. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran (Corresponding Author) mgolmohammadian@razi.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran

Citation: Golmohamadian, M. , Hoseynzadeh, S. And Seydi, M. S. (2025). Exploration Parenting Indicators Of Children With High Social Interest : A Qulaitative Study. *Biannual Journal Of Applied Counseling*, *15*(1), 39-63

Abstract
Social interest is an effort by an individual to improve society and achieve a better future for individual. The growth of this social feeling, which is considered equivalent to self-actualization, is largely influenced by the emotional atmosphere, the values that govern the family, and the relationships between its members. The present study aimed to analyze the parenting indicators of children with high social interest in Kermanshah city, using a qualitative method and descriptive phenomenology. The statistical population of the study included all parents of female students with high social interest who were studying in the elementary school (second cycle) in Kermanshah city in the academic year 2023-2024. Sampling was carried out in two stages. The first stage was carried out quantitatively with the aim of identifying students with high social interest. A total of 145 elementary school students were selected using a multi-stage cluster sampling method to complete the social interest questionnaire by mothers (Alizadeh et al., 2017). Then, in the second stage, a qualitative method was used to conduct a phenomenological study of parenting indicators that promote children's social interest using a purposive sampling method. For this purpose, participants were selected from 20 mothers of children with high social interest to conduct interviews, and the sampling process proceeded to the theoretical saturation stage, and 2 final interviews were conducted to ensure data saturation. Semi-structured interviews were used to collect data, and the data were analyzed using the Colaizzi seven-step method. Analysis of participants' experiences in the field of analyzing parenting indicators in children with high social interest led to the identification of 206 primary codes, 36 sub-themes, and 8 main themes (including family interactions, interactive space, characteristics, providing a situation, teaching social and behavioral skills, effective parenting strategies, supervision, and attitudes and beliefs). In summary, it can be said that special attention should be paid to psychological and counseling interventions in this field, including the design and implementation of parenting protocols for parents in order to develop children's social interest and the training of school counselors in this area.

Keywords: Parenting indicators, social interest, children.

Extended Abstract

Introduction

The growth and progress of any civilization requires citizens who establish friendly relationships in the workplace, community, and home and have a sense of community, altruism, and responsibility towards others (Sergazi & Hoseini, 2021). Adler (1964) called this feeling “social interest” and considered it the most important indicator of mental health and a measure of normality that is formed during childhood and in the family environment (Syarqi & Amalia, 2021). The development of social interest helps the child to show more courage, cooperation, and self-confidence in facing life's problems (Akyildiz & Gungor, 2022; Batik et al., 2020), to use

problem-solving skills (Batik et al., 2023), and to gain a deeper understanding of himself (Luetger-Schlewitt, 2025). Its necessity becomes more prominent in situations where children face challenges such as bullying and increased antisocial behavior (Mendes-Sousa et al., 2024), experience stress due to technological changes (Page et al., 2020; Pirskanen et al., 2019), and as future social capital, need motivation to become active citizens (Wanders et al., 2021). This growth is also considered a preventive tool against behavioral problems and mental health promotion (Maniacci et al., 2012). According to Adler, the lack of social interest is the root of mental disorders and in its absence, the individual relies on self-interest and strategies based on individual superiority (McCluskey, 2022; Pooya et al., 2013).

Social interest goes beyond cooperation and empathy, and is a sustained effort to promote the well-being of all members of society (Fung & Webster, 2018; Kaynak, 2025) and, like language, requires training and support, especially in childhood (Ferguson, 2015; Akyildiz & Gungor, 2022). As the first social context, the family plays a decisive role in the development of a child's personality and social interest (Adler, 1964; Orth, 2018), and creating a sense of belonging and cooperation at home is one of its fundamental goals (Slavik & King, 2007). Family interaction patterns such as emotional support, positive participation, encouragement of independence, and an accepting environment provide the basis for the development of social interest (Wang et al., 2019; Fariq et al., 2021; Andrews et al., 2021). The quality and intensity of parenting are directly related to the child's attitude, behavior, and social development (Chung et al., 2020).

Parenting styles are divided into four categories based on two dimensions of responsiveness and demand: authoritative, authoritarian, permissive, and neglectful (Yaffe, 2023; Lansford & Bornstein, 2020). Evidence shows that behaviors such as affection, active listening, support in difficult situations, fostering healthy independence, and spending quality time with the child increase social interest, social skills, and desirable social behaviors (Sloan et al., 2024; Gniewosz & Gniewosz, 2024; Li & Guo, 2023; Waters et al., 2023; Liu et al., 2024). According to research, the aforementioned parenting behaviors and indicators are among the characteristics of a democratic parenting style that help social development and promote social competence in children (Shieh & Tsai, 2022; Virdiansyah & Winingsih, 2023).

Since families form the root of social interest in children, identifying parenting indicators in this field is essential to increase parents' awareness of their role in children's mental health and social adjustment. Also, exploring the communication dimension of parents and children can reduce social-communication challenges and help make better decisions in family relationships. Despite much research, there is a significant gap in qualitative studies in identifying parenting indicators of children with high social interest. Most studies have examined the relationship between social interest and parenting style using a quantitative method (Shahsavari et al., 2020; Bahreini et al., 2020). One of the most obvious weaknesses of quantitative methodology is that some it loses contextual and contextual information (Jando & Dionne, 2024). Accordingly, the present study, with a qualitative approach, seeks to discover and extract parenting indicators of families with children with high social interest, and the main question of the research is: What are the most important parenting indicators effective in developing children's social interest?

Methods

The present study was qualitative and conducted using the phenomenological method. The aim of the phenomenological research method is to study, perceive, and explore the lived experience and life world of individuals Talebi et al., 2019). The statistical population of the study included all mothers of female students with high social interest who were studying in the elementary school (second cycle) in Kermanshah in the academic year 2023-2024. In order to identify students with high social interest, the first stage of sampling was conducted using a multi-stage cluster method. Thus, 145 mothers of female students in the elementary school (second cycle) in Kermanshah were selected to complete the Social Interest Questionnaire for Iranian Children by Alizadeh et al. (Alizadeh et al., 2017). In the second step, the qualitative method was also a purposive sampling method. For this purpose, participants were selected from 20 mothers of children with high social interest, who had obtained a score higher than one standard deviation, considering the inclusion criteria, and a semi-structured interview was conducted with them. The inclusion criteria included: obtaining a score higher than one standard deviation from the social interest questionnaire by the child; informed consent of the participants; exclusion criteria also included: unwillingness to participate in the research, failure to respond appropriately to the research questions. The interviews were conducted in a semi-

structured manner. According to Galvin and Holloway (Galvin & Holloway, 2017), the number of qualitative samples does not have a fixed limit and can vary between 4 and 40 people. The sampling process continued until theoretical saturation was reached, which was achieved in this study after interviewing 12 participants; meaning that no new data was obtained in the final two interviews and sufficient information richness was obtained. To measure children's social interest, a 24-item scale by Alizadeh et al. (2017) was used, including three subscales: "concern for others", "courage", and "vertical effort", and its overall reliability in the present study was 0.85. Qualitative data were also collected through semi-structured interviews; a flexible and exploratory method that, by allowing for follow-up and scrutiny of responses, goes beyond fixed questions and predetermined variables.

The statistical population of the first stage of the study included all second-year elementary school students (academic year 2023–2024) in three educational districts of Kermanshah. In this stage, sampling was carried out using a multi-stage cluster method; first, district 2 was randomly selected, and then three schools were randomly selected from among the girls' elementary schools in this district. After obtaining official permission, the research was conducted in two quantitative and qualitative stages. In the quantitative stage, with the aim of identifying students with high social interest, the “Social Interest for Iranian Children” questionnaire (Alizadeh et al., 2017) was completed by 145 mothers with the aim of identifying students with high social interest. The data were analyzed using SPSS 26 software and the students’ scores were calculated; then, 20 mothers whose children had a social interest score one standard deviation above the mean were identified for interviews. The children’s scores were sorted from low to high and eligible mothers were contacted. After providing explanations about why and how the research was conducted, their informed consent for the interview was obtained. In the qualitative stage, the aim was to phenomenological examine the indicators of parenting that foster social interest, and purposive sampling was performed. Semi-structured interviews were conducted on topics such as the quality of parent-child and parent-parent relationships, coping styles, attitudes toward children's restrictions or freedoms, efforts to meet family needs, and the impact of parental relationships on children's lifestyles. Each interview lasted 40 to 120 minutes, was recorded and documented, and the data collection process continued until a sufficient amount of information was obtained, which was ultimately achieved with 12 participants.

Findings

From the analysis of interviews in this study, 8 main themes and 36 subthemes were identified, including family interactions (strong bonds between family members, warm and intimate environment in the family, children's participation in decision-making), interactive space (establishing effective communication, problem-solving-based dialogue, attention and affection, positive parent-child interaction), characteristics (parents' ability to understand needs and desires, parental patience, parental support, traits based on emotional intelligence), providing a situation (environmental support, non-discrimination between children, balance in material resources, active communication with the family of origin, active communication with the school), social and behavioral skills training (savings training, positive habits training, religious training, participation and cooperation training, honesty and truthfulness training, patience training, etiquette training, self-care training, encouraging independence), effective parenting strategies (parental role models, setting rules and regulations, scientific learning in the field of parenting, authoritative parenting, parental unity, encouragement and punishment, encouraging discipline), supervision. (Following up on school affairs, managing cyberspace use) and attitudes and beliefs (democratic beliefs in upbringing, positivity) and 206 initial codes emerged from the participants' perspectives that can depict the parenting practices of parents with children with high social interest.

Discussion & Conclusion

The research findings showed that warm and intimate family interactions, which were prominent in all interviews, underlie the formation of social interest, secure attachment, empathy, and socioemotional development in children. This is consistent with the results of Zhu et al. (2024) and Koh et al. (2024) who have considered parental warmth as a protective factor against behavioral and emotional problems and a basis for new interventions for children with callous-unemotional characteristics (Sloan et al., 2024). In connection with this, a positive parent-child interaction environment, including spending “quality time” in activities such as play, conversation, and reading, not only strengthens skills such as cooperation and empathy but also brings a sense of psychological safety and stress reduction (Waters et al., 2023; Yogman et al., 2018). Furthermore,

positive parental characteristics and capabilities, especially support in emotional, informational, and instrumental dimensions, helped build children's self-confidence and psychological adjustment (Rueger et al., 2011) and had a protective role against mental health problems in adolescence and adulthood (Orth et al., 2012; Macalli et al., 2020). Among these traits, parental sensitivity to children's needs was suggested as a key driver of secure attachment, emotion regulation, and the development of social interest (Santana-Ferrándiz et al., 2025; Cooke et al., 2022). Findings also supported the role of providing fair opportunities for interaction and cooperation within the family. Fair treatment, equal attention, and non-discriminatory conflict resolution enhance self-esteem and prevent unhealthy competition, while discrimination has long-term negative effects on social relationships and academic performance (Jensen & Jorgensen-Wells, 2025; Eradus et al., 2024). On the other hand, training in social and behavioral skills, especially etiquette, social situation management, and self-care, played an important role in the interviews. These teachings, which are transmitted through modeling, conversation, and providing practice conditions, increase children's social competence and emotional self-regulation (Laible et al., 2015; Denham, 2018). The self-care dimension highlighted in the present study facilitates not only personal health but also positive and sustainable social behaviors such as cooperation and fairness (Corral-Verdugo et al., 2021). In the section on effective parenting strategies, parental unity and alignment were identified as a driver of convergence in parenting and strengthening social interest (Roben et al., 2021; Camisasca et al., 2014). Parental role modeling and the manifestation of positive social behaviors in interactions with each other institutionalize moral values and standards in children (Grusec, 2020; Procheska & Norcross, 2018). The issue of parental supervision was also raised with two main axes: pursuing academic affairs that improves social competence and academic progress (Domina, 2005; Boonk et al., 2018) and managing the use of cyberspace that strengthens children's social development and real-life interactions by setting time limits and informative conversations (Sharma, 2025; Youssef et al., 2025). Finally, parental attitudes and beliefs, especially democratic styles, with an emphasis on two-way communication and a balance of independence and responsibility, provided a platform for developing social skills, self-esteem, reducing risky behaviors, and improving academic performance (Hamid et al., 2025; Rich, 2025). This style of parenting, through communicative and value modeling, creates a sustainable framework for transmitting desirable social behaviors to the next generation (Holt, 2019; Fariq et al., 2021).

In general, it can be concluded that a warm and supportive family environment, quality parent-child interactions, empathy for the child's needs, and a positive parental attitude are the basis for high social interest, strong communication skills, and social responsibility in children. The limitation of the study was the focus on female students; therefore, it is necessary to conduct studies on both sexes and in different cultures, taking into account socio-ethnic variables. It is suggested that parenting protocols and training of school counselors be developed to strengthen social interest, and that future studies should examine the role of family factors such as birth order, number of siblings, and fathers' participation.

Ethical Considerations

In order to comply with ethical considerations, a letter of introduction to school attendance was first obtained from the Faculty of Social Sciences and submitted to the Kermanshah Education Department, and permission was obtained.

دوفصلنامه مشاوره کاربردی
دانشگاه شهید چمران اهواز
۱۴۰۴، ۱۵(۱)، ۳۹-۶۳
دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۷
پذیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۰۲
نوع مقاله: پژوهشی اصیل

Biannual Journal of Applied Counseling (JAC)
2025, 15(1), 39-63
Received: 17 May 2025
Accepted: 24 Sep 2025
DOI: 10.22055/jac.2025.49660.2101
Original Article

Open Access
Publish Free

واکاوی شاخص‌های فرزندپروری کودکان با علاقه اجتماعی بالا: یک مطالعه کیفی

صدف حسین‌زاده[۱]، دکتر محسن گل‌محمدیان[۲*]، دکتر محمد سجاد صیدی[۳]

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مشاوره ، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
۲. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول)
۳. دانشیار، گروه مشاوره ، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه ایران

mgolmohammadian@razi.ac.ir

چکیده

علاقه اجتماعی تلاشی است از سوی فرد برای ارتقاء جامعه و دستیابی به آینده‌ای بهتر برای آیندگان. رشد این احساس اجتماعی که معادل خودشکوفایی در نظر گرفته شده است، تا حدود زیادی تحت تأثیر فضای عاطفی، ارزش های حاکم بر خانواده و مناسبات میان اعضاء آن می‌باشد. پژوهش حاضر با هدف واکاوی شاخص‌های فرزند پروری کودکان با علاقه اجتماعی بالا در شهر کرمانشاه، با روش کیفی و پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه والدین دانش‌آموزان دختر با علاقه اجتماعی بالا بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ در مقطع ابتدایی (دوره دوم) شهر کرمانشاه مشغول به تحصیل بودند. نمونه‌گیری در دو مرحله انجام شد. مرحله اول به شیوه کمی و با هدف شناسایی دانش‌آموزان با علاقه اجتماعی بالا انجام شد. تعداد ۱۴۵ نفر از دانش‌آموزان مقطع ابتدایی (دوره دوم) به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و پرسش‌نامه علاقه اجتماعی (Alizadeh et al., 2017) توسط مادران آن‌ها تکمیل گردید. سپس در مرحله دوم به شیوه‌ی کیفی با روش نمونه‌گیری هدفمند به بررسی پدیدار شناسانه شاخص‌های فرزند پروری رشد دهنده علاقه اجتماعی کودکان پرداخته شد. بدین منظور شرکت‌کنندگان از بین ۲۰ مادر دارای فرزند با علاقه اجتماعی بالا، جهت انجام مصاحبه انتخاب شدند و فرایند نمونه‌گیری تا مرحله اشباع نظری پیش رفت و ۲مصاحبه انتهایی جهت اطمینان از اشباع داده‌ها انجام شد. برای گردآوری داده ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد و داده‌های مصاحبه با روش هفت مرحله‌ای کلایزی تحلیل شدند. تحلیل تجارب شرکت‌کنندگان در زمینه واکاوی شاخص‌های فرزندپروری در کودکان با علاقه اجتماعی بالا منجر به شناسایی ۲۰۶ کد اولیه، ۳۶ مضمون فرعی و ۸ مضمون اصلی (شامل تعاملات خانوادگی، فضای تعاملی، خصیصه‌ها، فراه‌سازی موقعیت، آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتاری، راهبردهای تربیت مؤثر، نظارت و نگرش‌ها و باورها) شد. در مجموع می‌توان گفت توجه ویژه به مداخلات روان‌شناختی و مشاوره‌ای در این زمینه از جمله طراحی و اجرای پروتکل فرزندپروری برای والدین به منظور رشد علاقه اجتماعی کودکان و آموزش مشاوران مدارس در این حوزه لازم است مد نظر متخصصان قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: شاخص های فرزند پروری، علاقه اجتماعی، کودکان.

مقدمه

شرط بالندگی و پیشرفت هر تمدنی داشتن شهروندانی است که بتوانند به بهترین نحو در محل کار، در جامعه و در خانه رابطه دوستانه برقرار کنند و احساس اجتماعی و نوع‌دوستی و مسئولیت‌پذیری را نسبت به همنوعان خود نشان دهند (Sergazi & Hoseini, 2021). آدلر (Adler, 1964) از ظهور و بروز این نوع احساسات در جامعه نسبت به دیگران با عنوان علاقه اجتماعی یاد می‌کند. علاقه اجتماعی میراث ماندگار او و شناخته‌شده‌ترین مؤلفه نظریه روان‌شناسی فردی به‌عنوان مهم‌ترین شاخصه سلامت روان و معیار بهنجار بودن در دوران کودکی و در محیط خانواده شکل می‌گیرد (Syarqi & Amalia, 2021).

رشد علاقه اجتماعی به کودک کمک می‌کند در آینده برای مقابله با مشکلات زندگی شجاعت بیشتر، همکاری بیشتر و اعتماد به نفس کافی از خود بروز دهد (Akyildiz & Gungor, 2022; Batik et al., 2020). این امر همچنین، استفاده مؤثرتر از راهبردهای حل مسئله (Batik et al., 2023) و دستیابی به درک عمیق‌تر از خود را ممکن می‌سازد (Luetger-Schlewitt, 2025). چندین مورد اساسی باعث اهمیت رشد علاقه اجتماعی در کودکان می‌شود: اول، امروزه کودکان در محیط‌های اجتماعی از جمله مدارس با چالش‌های مهمی مثل: قلدری، افزایش رفتار ضداجتماعی و خشونت روبه رو هستند (Mendes-Sousa et al., 2024). دوم، سطح استرس نسبت به گذشته به علت تحولات فناوری بالاتر رفته که سبب فشار زیاد بر کودکان شده و بر رشد عاطفی و اجتماعی آنان تأثیر می‌گذارد (Page et al., 2020; Pirskanen et al., 2019). سوم، تلقین این آگاهی که رشد علاقه اجتماعی در کودکان به عنوان سرمایه‌های اجتماعی و تمرین‌کنندگان آینده، می‌تواند به صورت انگیزه‌ای برای تبدیل‌شدن به یک شهروند کنشگر عمل کند و احتمال فعال‌شدن کودکان در مراحل بعدی زندگی را افزایش دهد (Wanders et al., 2021). چهارم، رشد علاقه اجتماعی در این سنین می‌تواند به‌عنوان وسیله‌ای برای پیشگیری از مشکلات و نگرانی‌های رفتاری و افزایش سلامت روان و سازگاری در آینده عمل کند (Maniacci et al., 2012). زیرا به گفته آدلر (Adler, 1964) تمام اختلالات شامل نورزها و ناهنجاری‌ها ریشه در فقدان علاقه‌ی اجتماعی دارد و در این شرایط فرد بر منطق شخصی تکیه دارد (McCluskey, 2022). در واقع، در غیاب علاقه اجتماعی تلاش‌های فرد برای کسب برتری تبدیل به استراتژی‌های شخصی می‌شود که برای کاهش تهدیدهای شخصی و احساس حقارت به کار می‌رود و این‌گونه تلاش‌ها با پیشرفت و رشد واقعی در تناقض است (Pooya et al., 2013). زیرا هسته مرکزی علاقه اجتماعی، ارزیابی چیزها بدون درنظرگرفتن منافع شخصی است، به عبارتی، وقتی فردی به‌عنوان «یک فرد مفید» زندگی می‌کند، به طور طبیعی بیش ازآنکه به خود توجه کند، به دیگران توجه می‌کند این نگرانی‌ها می‌تواند راهبردی برای تغییر توجه از وسواس، اضطراب و علائم افسردگی به درک، مراقبت و تمرکز بر رفاه دیگران در جامعه باشد (Evii, 2020).

برخی از صاحب‌نظران علاقه اجتماعی را هم ردیف مفاهیمی چون همکاری با دیگران جهت دستیابی به اهداف شخصی و اجتماعی، همانندی با گروه و همدلی عنوان کرده‌اند (Fung & Webster, 2018). اما معنی و مفهوم علاقه اجتماعی بسیار وسیع‌تر است و آن کمک مداوم فرد است به جامعه تا هدف جامعه که رشد همه افراد در جنبه‌های مختلف است تأمین شود (Kaynak, 2025). علاقه اجتماعی یک استعداد فطری است، اما مانند زبان نیاز به آموزش و حمایت در فرد در حال رشد دارد (Ferguson, 2015; Akyildiz & Gungor, 2022). به عبارتی او بر این باور است که تجربیات در طول رشد فردی، به خصوص در دوران کودکی، می‌تواند در ایجاد علاقه اجتماعی بسیار مهم باشد. بنابراین، اصلی‌ترین چالش در فرایند تربیت و نیز درمان، رشد علاقه اجتماعی است (Haddadpour et al., 2021). هنگام تفکر در مورد رشد علاقه اجتماعی در اوایل کودکی، تأمل در مورد نقشی که والدین می‌توانند در این امر ایفا کنند بسیار حائز اهمیت است (West et al.,2018). زیرا به گفته آدلر (Adler, 1964) خانواده نخستین دنیای اجتماعی و مهم‌ترین بستر جهت رشد شخصیت و شکل‌گیری ابتدایی‌ترین عقاید است (Orth,2018). بر همین اساس، او بر ایجاد احساس تعلق در محیط خانه تأکید داشت و افزایش علاقه اجتماعی و همکاری در خانه را بسیار حائز اهمیت می‌دانست(Slavik & King,2007).

در فرآیند تربیت کودکان، بهره‌گیری از انواع مشخصی از الگوهای تعامل، موجب می‌شود رشد علاقه اجتماعی به حداکثر برسد. این الگوهای تعامل همچنین احساس مسئولیت، پیوند، حمایت و کمک به رفاه مشترک همگان را القا می‌کنند. اصطلاح «سبک فرزندپروری»، به معنای عادات والدین در هدایت، پرورش و راهنمایی کودکان است (Wang et al.,2019). طبق نظریه یادگیری اجتماعی بندورا، نگرش‌ها، رفتارها و عادات والدین همیشه توسط فرزندان مشاهده، ارزیابی و الگوبرداری و به یک عادت برای فرزندانشان تبدیل می‌شود (Fariq et al.,2021). بدین ترتیب کیفیت و شدت فرزندپروری بر نگرش، رفتار و شخصیت اجتماعی کودکان تأثیرات متفاوتی می‌گذارد. (Andrews et al.,2021; Sahithya & Raman,2021). بنابراین، والدین باید در انتخاب و اجرای سبک‌های فرزندپروری برای فرزندان خود دقیق باشند (Chung et al.,2020). چهار نوع سبک فرزندپروری از تلفیق دو عنصر اصلی پاسخ دهندگی والدینی (گرمی یا پذیرش) و درخواست‌کنندگی (کنترل) تشکیل شده است، که شامل چهار سبک، فرزندپروری مقتدرانه، مستبدانه، سهل‌گیرانه و بی‌توجه یا مسامحه‌کار است (Yaffe,2023; Lansford & Bornstein,2020).

یافته‌های تحقیقات صورت‌گرفته توسط اسلوان (sloan et al., 2024) و گنیوش و گنیوش (Gniewosz & Gniewosz, 2024) نشان می‌دهد، رفتارها و شاخص‌های والدینی در فرزندپروری از جمله: ابراز علاقه و محبت به فرزند، گوش‌دادن فعال به صحبت‌های او، حمایت عاطفی در شرایط سخت، مشارکت مثبت در امور زندگی فرزند، تشویق ابراز احساسات، استقلال سالم، اجازه ابراز وجود (در عین حمایت) محیط گرم خانوادگی و پذیرش بدون قید و شرط همگی زمینه‌ساز رشد علاقه اجتماعی در کودک هستند، این عوامل موجب سازگاری اجتماعی کودکان و نوجوانان، رشد مهارت‌های اجتماعی (پایه علاقه اجتماعی) کاهش مشکلات رشدی و افزایش رفتارهای اجتماعی سالم می‌شود. همچنین نتایج پژوهش‌های صورت‌گرفته توسط لی و گوئو (Li & Guo, 2023) و واترز و همکاران (Waters et al., 2023) نشان داد، هرچه والدین زمان بیشتری را به‌صورت باکیفیت با کودک بگذرانند و ارتباط عاطفی قوی‌تری با او داشته باشند، کودک بیشتر مهارت‌های اجتماعی و علاقه به تعامل با دیگران را پیدا می‌کند، این رفتارها باعث افزایش اعتماد به نفس اجتماعی و میل به کمک و همدلی با سایرین می‌شود. لیو و چن (Liu et al., 2024) نیز علاوه بر موارد فوق، الگو بودن والدین در رفتارهای اجتماعی را، از جمله عواملی می‌دانند که می‌تواند موجب رشد علاقه اجتماعی در کودکان شود.

مطابق شواهد پژوهشی، بسیاری از ساختارهای سبک فرزندپروری دموکراتیک مانند: همدلی، احترام متقابل و مسئولیت با زمینه‌هایی که والـدین برای تشویق رشد علاقه اجتماعی (watts, 2012)، اجتماعی شدن، پرورش اعتماد به نفس و موفقیت تحصیلی و انگیزه (Yıldız & Altay,2021; Yoliani et al., 2019)، اسـتقلال و مسـئولیت‌پـذیری (Setiyowati et al.,2019)، پـذیرش تفـاوت‌هـا (Sumargi et al., 2020)، احسـاس ارزشمندی، عشق و امنیـت (Shieh & Tsai,2022)، تقویـت هـوش هیجـانی، تفکـر انتقـادی و بهبـود رهبـری (Brooks & Mutohar,2018)، فرزندانشان می‌توانند روی آن تمرکـز کننـد، همخـوانی دارد. همچنـین ویردیانسـایا و وینینگسـیه (Virdiansyah & Winingsih, 2023) نیـز در پژوهش خود به وضوح نشان دادن که فرزندپروری دموکراتیک باعث تحریک رشد اجتماعی کودکان و افزایش رفتـار اجتمـاعی مثبـت و شایسـتگی اجتماعی در آنان می‌شود.

با توجه به اینکه امتداد و ریشه‌های علاقه اجتماعی را می‌توان در خانواده‌ها، به‌عنوان عناصر فعال بدنه جوامع جستجو نمود؛ واکاوی عقاید و باورها، تعاملات، رفتارها، هیجانات، عقاید، دانش و نگرش و عملکردهای والدین در تعامل با کودکانشان و کشف شاخص‌های فرزندپروری کودکان باعلاقه اجتماعی ضروری به نظر می‌رسد. آگاهی از این شاخص‌ها سبب گسترش آگاهی و بینش والدین نسبت به نحوه تأثیرگذاری‌شان بر سلامت روان و سازگاری اجتماعی فرزندانشان در زندگی می‌شود. از سوی دیگر، ضرورت واکاوی بعد ارتباطی والدین و کودکان، به‌منظور کاهش چالش‌های اجتماعی – ارتباطی، سازگاری با شرایط جدید، بهزیستی بیشتر کودکان و تصمیم‌گیری مناسب در روابط بین والدین و کودکان لازم به نظر می‌رسد. علیرغم پژوهش‌های فراوان صورت گرفته درباره علاقه اجتماعی، خلأ پژوهش‌های کیفی در زمینه چالش‌های کشف شاخص‌های فرزندپروری کودکان باعلاقه اجتماعی بالا احساس می‌شود، به عبارتی تعیین شاخص‌های فرزندپروری کودکان باعلاقه اجتماعی بالا به روش کیفی در پژوهش‌های داخلی، کمتر موردتوجه قرار گرفته است. در مقابل، به نظر می‌رسد پژوهش‌های موجود با روش‌شناسی‌های کمی ارتباط بین علاقه اجتماعی و سبک فرزندپروری را مورد بررسی قرار داده اند (Shahsavari et al., 2020; Bahreini et al., 2020). یکی از بارزترین ضعف‌های روش‌شناسی کمی در این است که برخی از اطلاعات بافتی و زمینه‌ای را از دست می‌دهد (Jando & Dionne, 2024). لذا با توجه به موارد فوق، پژوهش حاضر با استفاده از روش‌شناسی کیفی، در پی کشف و استخراج شاخص‌های فرزندپروری خانواده‌های کودکان باعلاقه اجتماعی بالا است. نظر به مسائل مطرح شده سؤال اصلی پژوهش، این است که مهم‌ترین شاخص‌های فرزندپروری که منجر به رشد علاقه اجتماعی در کودکان می‌شود، کدام‌اند؟

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

تحقیق حاضر کیفی و به روش پدیدارشناسی انجام‌گرفته است. هدف روش پژوهش پدیدارشناسی مطالعه، دریافت و پیکاوی تجربه زیسته و جهان زندگی افراد است (Talebi et al., 2019). به بیان دیگر، محقق پدیدارشناس، واقعیت را جدای از ذهن انسان در نظر نمی‌گیرد و تلاش می‌کند با دیدگاهی انعطاف‌پذیر معانی تجارب و واقعیات منحصر به فرد را در افراد واکاوی و استخراج کند تا به فهم جدیدی از جهان زندگی دست یابد (Abraham & Padmakumari, 2025). بنابراین در این پژوهش به‌منظور واکاوی شاخص‌های فرزندپروری کودکان باعلاقه اجتماعی بالا، از میان روش‌های مختلف پژوهش کیفی، از روش پدیدارشناختی استفاده شد.

جامعه آماری شامل کلیه مادران دانش‌آموزان دختر باعلاقه اجتماعی بالا بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۳– ۱۴۰۲ در مقطع ابتدایی (دوره دوم) در شهر کرمانشاه مشغول به تحصیل بودند. به منظور شناسایی دانش‌آموزان با علاقه اجتماعی بالا مرحله اول نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انجام شد. بدین ترتیب تعداد ۱۴۵ نفر از مادران دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی (دوره دوم) شهر کرمانشاه جهت تکمیل پرسش‌نامه علاقه اجتماعی برای کودکان ایرانی علیزاده و همکاران (Alizadeh et al., 2017) انتخاب شدند. در گام دوم به روش کیفی نیز، روش نمونه‌گیری هدفمند بود، بدین منظور شرکت‌کنندگان از بین ۲۰ مادر دارای فرزند باعلاقه اجتماعی بالا که یک نمره بالاتر از انحراف استاندارد کسب کرده بودند، با درنظرگرفتن ملاک‌های ورود انتخاب شدند و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته از آن‌ها به عمل آمد. معیارهای ورود شامل: کسب نمره بالاتر از یک انحراف استاندارد از پرسش‌نامه علاقه اجتماعی توسط کودک؛ رضایت آگاهانه مشارکت‌کنندگان؛ معیارهای خروج شامل: عدم تمایل به مشارکت در پژوهش، عدم پاسخ‌گویی مناسب به سؤال‌های پژوهش. با استناد به دیدگاه گالوین و هالووی (Holloway & Galvin, 2017) معیار ثابتی برای تعداد افراد نمونه در پژوهش‌های کیفی وجود ندارد تعداد افراد نمونه از ۴ نمونه تا ۴۰ نمونه قابل‌قبول و امکان‌پذیر است و نمونه‌گیری تا اشباع نظری ادامه پیدا می‌کند. اشباع نظری بدین معنا است که پژوهشگر در خلال مصاحبه‌ها درمی‌یابد که در صورت مصاحبه با فرد یا افراد دیگر، در دو مورد آخر به اطلاعات جدیدی دست نمی‌یابد و چیز تازه‌ای کشف نمی‌شود. مصاحبه‌ها با تعداد ۱۲ شرکت‌کننده به اشباع رسید و نهایتاً به غنای اطلاعاتی لازم دست‌یافته شد.

جدول ۱
مشخصات فردی شرکت‌کنندگان در پژوهش

کد	جنسیت	سن والد	میزان تحصیلات والد	وضعیت اشتغال والد	تعداد اعضای خانواده	ترتیب تولد	پایه تحصیلی کودک
۱	زن	۳۲	دیپلم	خانه‌دار	۴	اول	چهارم
۲	زن	۳۳	فوق‌دیپلم	خانه‌دار	۳	تک‌فرزند	پنجم
۳	زن	۳۹	دیپلم	فروشنده پوشاک	۴	اول	چهارم
۴	زن	۳۹	دیپلم	خانه‌دار	۵	دوم	پنجم
۵	زن	۳۸	فوق‌لیسانس	کارمند آموزش – پرورش	۴	آخر	چهارم
۶	زن	۳۷	زیر دیپلم	خانه‌دار	۴	آخر	چهارم
۷	زن	۳۸	زیر دیپلم	خانه‌دار	۳	تک‌فرزند	چهارم
۸	زن	۳۲	زیر دیپلم	خانه‌دار	۴	آخر	چهارم
۹	زن	۴۲	لیسانس	فرهنگی	۴	اول	ششم
۱۰	زن	۴۰	لیسانس	پرستار	۴	اول	پنجم
۱۱	زن	۳۲	دیپلم	خانه‌دار	۴	اول	چهارم
۱۲	زن	۳۶	لیسانس	فرهنگی	۵	دوم	چهارم
۱۳	زن	۳۲	فوق‌لیسانس	فرهنگی	۴	اول	چهارم
۱۴	زن	۴۰	لیسانس	خانه‌دار	۵	دوم	ششم

روند اجرای پژوهش

جامعه آماری موردمطالعه ما در مرحله اول این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان ناحیه اول، دوم، سوم (ابتدایی، دوره دوم) شهر کرمانشاه بود. از میان این سه ناحیه، ناحیه دو کرمانشاه به‌صورت تصادفی انتخاب شد. از میان مدارس ناحیه دو، سه مدرسه به طور تصادفی انتخاب شدند. پس از دریافت مجوز از اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه، نمونه‌گیری در دو مرحله انجام شد، هدف مرحله اول به شیوه کمی، شناسایی دانش‌آموزان با علاقه اجتماعی بالا، با استفاده از پرسش‌نامه علاقه اجتماعی برای کودکان ایرانی علیزاده و همکاران (Alizadeh et al., 2017) بود و هدف مرحله دوم به شیوه کیفی بررسی پدیدارشناسانه شاخص‌های فرزندپروری رشددهنده علاقه اجتماعی کودکان بود. جامعه آماری مطالعه حاضر در مرحله دوم پژوهش، شامل کلیه مادران دانش‌آموزان دختر باعلاقه اجتماعی بالا بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۳– ۱۴۰۲ در مقطع ابتدایی دوره دوم شهر کرمانشاه مشغول به تحصیل بودند، شیوه نمونه‌گیری پژوهش در مرحله اول خوشه‌ای چندمرحله و در مرحله دوم هدفمند است. به این صورت که در مرحله اول نمونه‌گیری که باهدف شناسایی کودکان باعلاقه اجتماعی انجام شد، تعداد ۳ مدرسه از مدارس دخترانه دوره دوم ابتدایی در ناحیه ۲ کرمانشاه به‌صورت تصادفی انتخاب شدند و پرسش‌نامه علاقه اجتماعی، در این مدارس توسط ۱۴۵ نفر از مادران دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی مشغول به تحصیل تکمیل شد. در مرحله دوم با استفاده از نرم‌افزار spss ۲۶ نمرات دانش‌آموزان مدارس محاسبه شد و تعداد ۲۰ مادر که فرزندانشان نمره علاقه اجتماعی یک انحراف استاندارد بالاتر از میانگین کسب کرده بودند، جهت انجام مصاحبه شناسایی شدند. نمرات کودکان از پایین به بالا مرتب شد، سپس با مادران این دانش‌آموزان تماس گرفته شد و پس از ارائه توضیحاتی در مورد چرایی و چگونگی انجام این پژوهش، رضایت آنها برای انجام مصاحبه جلب شد. در ادامه پس از مصاحبه اولیه و کنترل ملاک‌های ورود و خروج مادران برای ادامه کار، به سمت اتاق مصاحبه هدایت می‌شدند. انجام مصاحبه از مادران دانش‌آموزان دارای نمره بالاتر شروع و به مادران دانش‌آموزان با نمره پایین‌تر ختم شد.

در پژوهش حاضر اطلاعات به شیوه مصاحبه نیمه‌ساختاریافته از میان مادران دانش‌آموزان باعلاقه اجتماعی بالا جمع‌آوری شد، بدین صورت که ابتدا توضیح مختصری در مورد موضوع پژوهش و ضرورت و اهمیت آن بیان شد، سپس مصاحبه با سؤال‌های کلی‌تر از جمله موارد زیر پرسیده شد: ارتباط شما با فرزندان چگونه است؟ ارتباط شما با همسرتان چطور است؟ در مواقع بروز بحران در خانواده چگونه به بررسی و حل مشکلات پرداخته می‌شود؟ در مورد محدودیت یا آزادی (با پرسیدن سؤالات جزئی‌تر و گاهی غیرمستقیم) به فرزندان، نظرتان را توضیح دهید؟ تا چه اندازه برای رفع نیازهای خانواده و به‌ویژه فرزندان تلاشگری دارید؟ به نظر شما رابطه‌ی بین والدین چه تأثیری بر سبک زندگی فرزندان دارد؟ تربیت درست از نظر شما چطور اتفاق می‌افتد؟ تربیت اشتباه در ارتباط با فرزندان یعنی چه رفتارهایی؟ به نظر شما فرزندپروری موفق یعنی چه؟ معمولاً در مشاجرات پیش آمده بین فرزندانتان عملکرد شما و همسرتان چگونه است؟ آغاز می‌شد و هر جا که لازم بود سؤالات ریزتر و جزئی‌تری پرسیده می‌شد. مدت مصاحبه‌ها نیز بین ۴۰ دقیقه تا ۱۲۰ دقیقه متغیر بود. محتوای هر مصاحبه ضبط و سپس مستندسازی صورت می‌گرفت. انجام مصاحبه تا زمان

رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. در نهایت مصاحبه‌ها با ۱۲ شرکت‌کننده به اشباع نظری رسیدند به این معنا که در دو مصاحبه آخر اطلاعات جدیدی استخراج نشد.

ابزار اندازه‌گیری

پرسش‌نامه علاقه اجتماعی برای کودکان ایرانی (Social Interest Scale for Iranian Children) (SISIC): برای سنجش علاقه اجتماعی کودکان از ابزار ۲۴ ماده‌ای علاقه اجتماعی مخصوص کودکان ایرانی علیزاده و همکاران (Alizadeh et al., 2017) که در سال ۲۰۱۷ توسط انجمن روانشناسی آدلری آمریکای شمالی انتشار یافته است، استفاده شد. این مقیاس بر اساس یک مقیاس تقریبی ۶۶ ماده‌ای بود که از حمایت تحلیلی عاملی کمتر متقاعدکننده ای برخوردارربود. تحلیل عاملی تأییدی سه عامل را در مقیاس ۲۴ ماده‌ای نهایی شناسایی کرد که هر یک ساختار آدلری انتقادی مرتبط با علاقه اجتماعی را نشان داد: که نگرانی برای دیگران را با سوال های ۱تا ۱۳؛ شجاعت را با سوال های ۱۴ تا ۲۰، وتلاش عمودی را با سوال های۲۱ تا ۲۴(امتیاز معکوس) ارزیابی می کند. آیتم‌ها در یک مقیاس پنج نقطه‌ای از ۱ (کاملاً نادرست) تا ۵ (کاملاً درست) رتبه‌بندی شدند. اقلام منفی با نمره معکوس نشان داده شدند، نمرات بالا نشان دهنده علاقه اجتماعی بیشتر بود. آلفای کرونباخ برای سه خرده مقیاس به شرح زیر است : نگرانی برای دیگران ۸۵٪، شجاعت ۷۹٪ ، تلاش عمودی ۵۹٪ . در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ ۸۵٪ محاسبه شد.

مصاحبه‌ی نیمه‌ساختاریافته (Semi-structured interview): در این پژوهش، گردآوری اطلاعات از طریق مصاحبه کیفی نیمه‌ساختاریافته انجام پذیرفت. مصاحبه نیمه‌ساختاریافته روشی انعطاف‌پذیر و اکتشافی است که از طرفی به بررسی پرسش‌ها و اهداف پژوهش می‌پردازد و از طرف دیگر زمینه مناسبی را برای مطرح‌شدن دیدگاه و ایده مصاحبه‌شونده فراهم می‌کند (patton, 2015). این نوع مصاحبه این امکان را برای پژوهشگر فراهم می‌کند که با موشکافی عمیق‌تر اطلاعات بیشتری درباره موضوع مورد مصاحبه به دست بیاورد و با ایجاد فضا برای پرسش و موشکافی بر مبنای پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان، انعطاف‌پذیری بیشتری نسبت به مصاحبه‌های کاملاً سازمان‌دهی شده دارد. پرسش‌ها در این نوع مصاحبه محدود به فرضیه‌ها نبوده و بر اساس هیچ نوع متغیر از پیش تعیین شده‌ای نیست (Holloway & Galvin, 2023).

تجزیه و تحلیل داده‌ها

به‌منظور تحلیل داده‌ها، از روش هفت‌مرحله‌ای کلایزی (Shosha, 2012) استفاده گردید. مدل پیشنهادی کلایزی شامل هفت مرحله به شرح زیر است: در مرحله اول جهت به‌دست‌آوردن یک احساس مشترک و مأنوس شدن بیشتر با مشارکت‌کنندگان و نیز فهم بیشتر متن، مصاحبه‌های ضبط شده، ثبت، مکتوب و چندین بار مطالعه شدند، از این طریق تسلط کافی در فهم کلی مصاحبه پیدا شد، در واقع طی این مرحله پژوهشگر تلاش کرد تجارب شخصی خود را کنار بگذارد و به هم حسی بیشتری با مشارکت‌کنندگان دست یابد. در مرحله دوم باتوجه‌به متون نگارش شده عبارت و جملات مرتبط با شاخص‌های فرزندپروری کودکان باعلاقه اجتماعی بالا، برجسته شدند. در مرحله سوم تلاش شد از جملات برجسته شده، مفاهیم مرتبط استخراج و کدگذاری انجام شود؛ به عبارتی در این مرحله، فرمول‌بندی معانی و توضیح مفهوم عبارات مهم انجام شد، در مرحله چهارم، کدهایی که در مرحله قبل استخراج شدند، لیست شدند و به ارتباطی که این کدها با یکدیگر دارند اندیشیده شد، سپس به هر دسته از کدها یک نام داده شد و همه کدها در خوشه‌ای به نام آن کد قرار گرفتند. در مرحله پنجم، نتایجگروه‌هایی کلی‌تری را تشکیل دادند و طبقات اصلی ساخته شدند، به این ترتیب ساختار کلی پدیده مورد نظر استخراج شد. در مرحله ششم بیان صریح و روشن از ساختار اساسی پدیده مورد مطالعه انجام گرفت، بدین صورت که با فرموله کردن و دسته‌بندی پدیده مورد مطالعه، تصویری کلی از ساختار ذاتی پدیده که همان شاخص‌های فرزندپروری کودکان باعلاقه اجتماعی بالا بود ارائه گردید. به عبارتی در این مرحله با تقلیل‌یافته‌ها، توصیفات اضافی و مبالغه‌آمیز از کل بخش پاک شد و سعی شد ادراکی جامع و بدون ابهام به‌عنوان مضمون هسته‌ای حاصل شود، در مرحله آخر اعتباریابی نتایج و یافته‌ها به اطلاع مادران رسانده شد و به‌منظور تأیید از آن‌ها در مورد صحت نتایج و تطبیق آن‌ها با تجربیات خود مورد بررسی قرار گرفت و در ادامه نتایج به آن‌ها بازگردانده و اعتباربخشی داده‌ها انجام شد. بدین صورت که پس از چندین بار بررسی مصاحبه‌های کدگذاری شده، از شرکت‌کنندگان خواسته شد یافته‌های کلی را مطالعه و درستی یا نادرستی آن و هر گونه سوءبرداشت و موارد حذف شده و اضافه شده را به اطلاع پژوهشگر برسانند (اعتباریابی توسط مشارکت‌کنندگان)، در ادامه علاوه بر پژوهشگر، مصاحبه‌ها برای کدگذاری در اختیار اساتید قرار گرفت (سه سویه سازی پژوهشگر) تا توافق یا عدم توافق اعضا بر روی صحت‌وسقم مقوله‌ها و مضامین مشخص شود (توافق اعضا بر روی مصاحبه‌های کدگذاری شده).

یافته‌ها

از تجزیه و تحلیل مصاحبه ها در این پژوهش ۸ مضمون اصلی و ۳۶ مضمون فرعی شامل تعاملات خانوادگی (پیوند مستحکم بین اعضای خانواده، محیط گرم و صمیمی در خانواده، مشارکت فرزندان در تا تصمیم‌گیری‌ها فضای تعاملی (ایجاد ارتباط مؤثر، گفت‌وگوی مبتنی بر حل مسئله، توجه و محبت، تعامل مثبت والد – فرزند)، خصیصه‌ها (توانایی والدین برای درک نیازها و خواسته‌ها، صبوری والدین، حمایتگری والدین، صفات مبتنی بر هوش هیجانی)، فراهم‌سازی موقعیت (بسترسازی محیطی، عدم تبعیض بین فرزندان، تعادل در امکانات مادی، ارتباط فعال با خانواده اصلی، ارتباط فعال با مدرسه)، آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتاری (آموزش پس‌اندازکردن، آموزش عادات مثبت، آموزش‌های دینی، آموزش مشارکت و همکاری، آموزش صداقت و راست‌گویی، آموزش صبر، آموزش آداب معاشرت، آموزش خودمراقبتی، ترغیب به استقلال)، راهبردهای تربیت مؤثر (الگو بودن والدین، تعیین قوانین و مقررات، یادگیری‌های علمی در زمینه فرزندپروری، تربیت مقتدرانه، اتحاد والدینی، تشویق و تنبیه، ترغیب برای انضباط)، نظارت (پیگیری امور مدرسه، مدیریت استفاده از فضای مجازی) و نگرش‌ها و باورها (باورهای دموکراتیک در تربیت، مثبت‌نگری) و ۲۰۶ کد اولیه، از دیدگاه مشارکت‌کنندگان پدیدار شده است که می‌توانند شیوه‌های فرزندپروری والدین دارای فرزندان باعلاقه اجتماعی بالا را به تصویر کشند. در ادامه به هریک از این مضمون‌های اصلی، فرعی و اولیه پرداخته می‌شود.

جدول ۲

فرآیند تحلیل مضامین مرتبط با شاخص‌های فرزندپروری در خانواده‌های کودکان باعلاقه اجتماعی بالا

مضامین اصلی	مضامین فرعی	نمونه کدها
تعاملات خانوادگی	پیوند مستحکم بین اعضای خانواده	صحبت‌کردن، احترام به پدر، درک متقابل، رازداری، مشورت بین اعضای خانواده، همدلی، عدم پنهان‌کاری، اعتماد بین اعضای خانواده، حفظ حریم خانواده، همراه و همدل بودن خانواده، حرمت نگه‌داشتن، مدیریت مسائل خانوادگی و زن و شوهری، صداقت بین اعضای خانواده، عدم تندخویی.
	محیط گرم و صمیمی در خانواده	دوست و رفیق بودن، مهربان و همراه بودن، ارتباط صمیمی و راحت، عدم سخت‌گیری، علاقه زیاد بین اعضای خانواده، گفتگوی صمیمی.
	مشارکت فرزندان در تصمیم‌گیری‌ها	اظهارنظر فرزندان، حق انتخاب داشتن، مشورت، عدم محدودیت، دادن مسئولیت، هم‌فکری، نظرخواهی از فرزندان، اعتماد برای مشورت‌کردن، مورداعتماد بودن، انتقال احساس درک‌شدن، ایجاد فضای امن برای صحبت‌کردن با هم.
فضای تعاملی	ایجاد ارتباط مؤثر	شنونده خوب بودن، درک کردن، ارتباط صمیمی و راحت، ایجاد عدم ایجاد ترس در گفتگو، رفیق بودن، اعتماد و احترام در ارتباط، گفت و گو در مورد مسائل روزمره، اشتراک‌گذاری نظرات و علایق، احترام به اختلاف‌نظرها، انتقال حس آرامش.
	گفت و گوی مبتنی بر حل مسئله	توجیه کردن با دلایل منطقی، دنبال راه‌حل بودن به جای سرزنش، فضای درک طرف مقابل، شنونده خوب بودن، تعامل جهت بررسی مشکل، گوش دادن به حرف همدیگه.
	توجه و محبت	دلداری دادن، نوازش، ایجاد فضای امن برای گفتگو، توجه کردن به احساسات و حرف‌های فرزند، محبت کلامی، محبت غیرکلامی، شوخ‌طبعی، در آغوش گرفتن، ابراز دوست داشتن، با مهربانی رفتار کردن، قربون صدقه رفتن با کلمات.
	تعامل مثبت والد– فرزند	وقت گذراندن با هم، تفریح‌کردن، کتاب‌خوانی و قصه گویی، وقت گذاشتن برای آموزش و پاسخگویی به سؤال کودک، انجام بازی‌های فکری.
خصیصه‌ها	توانایی والدین برای درک نیازها و خواسته‌ها	توجه‌کردن به خواسته‌ها، توجه‌کردن به نیازها، فراهم‌کردن خواسته‌ها و نیازها، گوش‌دادن به صحبت‌های فرزند، هدیه‌دادن به فرزند، برآورده‌کردن نیازهای عاطفی، فراهم‌کردن نیازهای مادی.
	صبوری والدین	صبور بودن در توجه به فرزند، باحوصله جوابگوی سؤالات فرزند بودن، گذاشتن زمان لازم برای تربیت و آموزش، در مواجهه با رفتار نادرست صبورانه و باحوصله رفتارکردن، عدم خشونت در رفتار، رفتارکردن با آرامش.
	حمایت گر بودن والدین	حفظ آرامش در مشکلات پیش‌آمده، ایجاد فضای امن برای بازگوکردن مسائل توسط فرزند، رازدار بودن، توجه به حفظ حریم خصوصی فرزند، عدم واکنش تند در هنگام بیان مسائل، عدم سرزنش‌کردن، ایجاد فضایی صمیمی برای بازگوکردن ترس‌ها و اتفاقات روزمره، همدلی‌کردن.
	صفات مبتنی بر هوش هیجانی	دلسوز بودن، صبور بودن، همدردی و علاقه به ارتباط و کمک به دیگران، مستقل‌بودن، برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری، نوع‌دوستی.
فراهم‌سازی موقعیت	بسترسازی محیطی	عدم ارتباط با افراد دارای مشکل اخلاقی، تغییر محل زندگی برای رفاه و جلوگیری از اثرات محیط نامناسب بر فرزند، ایجاد محیط امن.
	عدم تبعیض میان فرزندان	فراهم‌کردن امکانات برای همه فرزندان، توجه و اهمیت‌دادن به همه فرزندان، ابراز علاقه به همه فرزندان.
	تعادل در امکانات مادی	فراهم‌کردن امکانات ضروری، ارائه توضیح منطقی برای قانع‌کردن فرزند در صورت عدم فراهم‌کردن امکانات غیرضروری، توجه و رفع درخواست‌های فرزند در حد ضرورت.

مضامین اصلی	مضامین فرعی	نمونه کدها
	ارتباط فعال با خانواده اصلی	رفت‌وآمد با پدر و مادر، رفت‌وآمد با خواهر برادر، رفت‌وآمد با فامیل، مهمانی گرفتن و مهمانی رفتن، دورهمی‌های خانوادگی.
	ارتباط فعال با مدرسه	مراجعه به مدرسه و پیگیری اوضاع و احوال درسی فرزند، حضور در جلسات مدرسه، پی جویی وضعیت درسی فرزند، همکاری در فعالیت‌های مدرسه، عضویت در انجمن اولیا و مربیان.
آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتاری	آموزش پس‌اندازکردن	صحبت در مورد روش درست خرج‌کردن، به فکر آینده بودن، فواید پس‌اندازکردن.
	تشویق به عادات مثبت	صحبت‌کردن در مورد مزیت‌های عادات مثبت، پاداش برای انجام عادات مثبت، تشویق به کتاب‌خوانی.
	آموزش‌های دینی	از خدا و اسلام صحبت‌کردن، آشنایی با اصول دین، تشویق به قرآن خواندن، تشویق به نماز خواندن.
	آموزش مشارکت و همکاری	توضیح‌دادن اهمیت همکاری و درخواست برای همکاری‌کردن، سپردن مسئولیت برای یادگیری همکاری، نظرخواهی برای حل مسائل، مشارکت و همکاری در انجام کارها.
	آموزش صداقت و راست‌گویی	تذکر برای دروغ نگفتن، ایجاد فضایی امن در گفتگو برای ترویج صداقت، رعایت راست‌گویی و صداقت در روابط زن و شوهری و روابط والد و فرزند، تشویق‌کردن برای راست‌گویی و صداقت.
	آموزش صبر	توضیح‌دادن در مورد اهمیت صبر در رفتار، درخواست صبر برای رسیدن به خواسته، فراهم‌کردن موقعیت برای تمرین صبر، به تعویق‌انداختن خواسته جهت افزایش صبر.
	آموزش آداب معاشرت	گفت و گو در مورد مزیت رفتارهای خوب مثل احترام به بزرگ‌تر، سلام‌کردن، عدم بدگویی از دیگران، خوش کلام بودن و . . .، تشویق کلامی برای انجام رفتارهای مثبت اجتماعی.
	آموزش خودمراقبتی	گفت وگو با فرزند در مورد رفتارهایی برای مراقبت از خود در جامعه، صحبت‌کردن در مورد راه‌هایی برای حفظ سلامت جسمی، تشویق‌کردن فرزند به مراقبت از خود، گفت وگو در مورد نحوه تغذیه درست واستراحت به اندازه، صحبت در مورد ضرورت اختصاص زمان معین برای مطالعه و ورزش.
	ترغیب به استقلال	ایجاد فضایی برای یادگیری استقلال در انجام کارها، دادن مسئولیت جهت تمرین و تسهیل استقلال در فرزندان.
راهبردهای تربیت مؤثر	الگو بودن والدین	کینه‌ای نبودن والدین، کمک‌کردن به دیگران توسط والدین، همکاری کردن والدین، احترام به بزرگ‌تر توسط والدین، صبر و حوصله در والدین، اجتماعی بودن والدین، مردم‌داری والدین.
	تعیین قوانین و مقررات	وضع قوانین در احترام به بزرگ‌ترها، وضع قانون برای رعایت نظافت، ایجاد محدودیت در رفت و امد به بیرون، مرتب کردن اتاق سر ساعت، همکاری در خانه، در کنار هم غذا خوردن، محدودیت در نوع پوشش، استفاده از گوشی و فضای مجازی درزمان فراغت و نه زمان‌های دیگر.
	یادگیری‌های علمی در زمینه فرزندپروری	دیدن کلیپ‌های آموزشی در حوزه فرزندپروری، خواندن کتاب‌های پیشنهاد شده توسط دوستان و افراد آگاه، مجله خواندن، عضویت در کانال‌های تربیت فرزند، تحقیق در مورد رفتار صحیح با فرزند، دیدن کلیپ‌های آموزشی، الگوگیری از بزرگ‌ترهای آگاه.
	تربیت مقتدرانه	مسئولیت دادن، محبت‌کردن در عین قاطع بودن در رفتار، استقلال دادن در عین نظارت، خودکنترلی و مدیریت عصبانیت، تصمیم‌گیرنده نهایی بودن والدین، واکنش حساب شده نشان‌دادن به رفتارهای نادرست، گفتگو و تلاش برای منطقی‌بودن، مشخص‌کردن حد و حدود.
	اتحاد والدینی	همراه و هم جهت بودن والدین در رفتار با فرزند، مشورت والدین در نحوه رفتار با فرزند، رفع اختلاف نظرها در تربیت با شنیدن نظرات یکدیگر، همسویی والدین، پشت هم بودن برای رفع مسائل و مشکلات.
	تشویق و تنبیه	به صورت کلامی رفتارهای مثبت را تشویق کردن، پاداش دادن، ابراز خوشحالی از رفتارهای مثبت فرزند، عدم استفاده از تنبیه بدنی، استفاده از سایر روش‌های تنبیه مانند محرومیت با تذکر کلامی، قربان صدقه رفتن.
	ترغیب برای انضباط	صحبت کردن در مورد مزایای منضبط بودن، تشویق برای مرتب کردن اتاق، ترغیب برای انجام کارهای شخصی مثل شستن لباس شخصی واتوکشی لباس شخصی.
نظارت	پیگیری امور مدرسه	نظارت بر امور درسی و تحصیلی، همراهی بیشتر با فرزند موقع امتحانات، کمک به فرزند برای رفع سؤالات درسی، گفت و گو در مورد درس و مدرسه، حضور در جلسات اولیا و مربیان، مشارکت با فرزند در انجام امور مربوط به مدرسه مثل درست کردن کاردستی.
	مدیریت استفاده از فضای مجازی	کنترل استفاده از گوشی و فضای مجازی، مدیریت شبکه‌های مجازی مورد استفاده کودک، نظارت نامحسوس بر محتوایی که فرزند در گوشی می‌بیند، عدم اجازه برای استفاده از برخی پلتفرم‌ها (مانند اینستاگرام)، مدیریت زمان استفاده از گوشی در طول روز.
نگرش ها و باورها	باورهای دموکراتیک در تربیت	درک کردن فرزند، رفتار دوستانه با او، عدم استفاده از روش‌های سخنت‌گیرانه و مستبدانه، عدم درگیری تنش‌زا بین والدین، همسویی والدین، نظارت بر فرزند در عین توجه و محبت به او.
	مثبت نگری	نگاه مثبت به زندگی و مردم جامعه، توجه به روش‌های تربیتی مثبت، توجه به رفتارهای مثبت فرزندان، مثبت اندیشی در مورد آینده.

تعاملات خانوادگی

تعاملات خانوادگی یکی از مضامین اصلی در ارتباط با شاخص‌های پرورش کودکان باعلاقه اجتماعی بالا در پژوهش حاضر بود، این مضمون بیانگر فرایندها و کنش‌های خانواده، مانند کیفیت ارتباط والد – فرزند است، طبق پژوهش حاضر این امر تأثیر زیادی بر رشد احساس خودارزشمندی و کفایت اجتماعی در دوران کودکی دارد، در زیر مصادیق مضامین فرعی هم آورده شده است.

الف. پیوند مستحکم بین اعضای خانواده: "پنهون کاری نداریم، با هم صادقیم. یک‌بار دخترم نمره‌ای رو خراب کرد گفت تو امضا بزن، گفتم نه بذار بابات امضا کنه، اجازه میدم همسرم مطلع باشه ، وقتی مسئله‌ای پیش میاد با هم مشورت می‌کنیم. " گاهی مشکلی برای دخترم پیش اومده تو جمع، وقتی برگشتیم خونه در موردش حرف زدیم. بهش گفتم منم خیلی وقت پیش، چنین مسئله‌ای برام پیش اومده، مامان معصومه باهام حرف زده، با همون مثالی که مامانم گفته، مسئله‌ای که تازه باهاش روبه رو شده رو براش توضیح دادم" (به ترتیب مصاحبه‌شوندگان شماره ۴ و ۲).

ب. محیط گرم و صمیمی در خانواده: "من واقعاً با بچه‌ها رفیقم، بهشون گیر بی جا نمیدم، خودشونم میگن مامان تو خیلی پایه‌ای، از طرفیم خیلی بابایین، وقتی پدرشون سر کاره، بارها بهش زنگ میزنن احوالشو میپرسن، دلشون براش تنگ میشه"همسرمم خیلی باهاشون صحبت می‌کنه، مثلاً مسئله‌ای پیش میاد تومدرسه براشون، در مورد همون موضوع براشون حرف میزنه. بابا اینطور نیست، بابا اونطوری نیست، نصیحتشون می‌کنه. از تجربیات خودش براشون میگه" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۹ و ۵).

ج. مشارکت فرزندان در تصمیم‌گیری‌ها: " تقریباً در تمام تصمیم‌گیری‌ها مشارکت داره از انتخاب غذا و وسیله منزل گرفته تا مسائل جدی‌تر. اجازه میدم در جریان واقعیات زندگی قرار بگیره و مسئولیت کارها رو بر عهده بگیره و تمرین کنه، مسئولیت‌پذیری رو" (مصاحبه‌شونده شماره ۲ و ۱۳).

فضای تعاملی

یکی دیگر از مضمون‌های اصلی در مصاحبه با شرکت‌کنندگان تأثیرات فضای تعاملی موجود در خانواده، بر رشد علاقه اجتماعی کودکان بود، از آنجا که انسان موجودی اجتماعی است هویت و فردیت و شخصیت خود را از طریق تعامل با دیگران به دست می‌آورد. در زیر به مضمون‌های فرعی مرتبط با فضای تعاملی با ذکر مثال اشاره شده است.

الف. ایجاد ارتباط مؤثر: " من اصلاً به این اعتقاد ندارم که بگم مادر و دختر هستیم، سعی می‌کنم باهاش دوست باشم و یه تایم خاصی رو باهاش بگذرونم که اگه مثلا فردا پس فردا با دوستش حرکتی کرد یا مشکلی براش بوجود اومد بدون ترس بیاد برام توضیح بده، تمام تلاشم اینه مشکلاتش رو بشنوم و بفهمم" (مصاحبه‌شونده شماره ۲ و ۵).

ب. گفت و گو برای حل مسائل: " اگر دخترم درخواستی کنه که مخالف میل ما باشه، باهاش حرف میزنم، میگم به این دلیل شاید خواسته تو اشتباه باشه، بهش اجازه میدم در مورد درست یا نادرست بودن خواستش یا زمان مطرح کردنش فکر کنه" زمانی که با هم اختلاف نظر داریم، همسرم حرفامو می‌شنوه و نظراتش رو هم بهم میگه" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۱۰ و ۸).

ج. توجه و محبت: " گاهی اوقات، پای تابلو یه مسئله رو توضیح می‌داد برای دوستاش، تو خونه برای منم می‌گفت، واقعاً گوش می‌کردم. به نظرم بهترین چیزی که می‌تونم بهش بدم همین گوش دادن به حرفاشه، سعی می‌کنم بهش توجه کنم وبی اعتنا نباشم" (مصاحبه‌شونده شماره ۱۴).

د. تعامل مثبت والد – فرزند: " خیلی به ورزش علاقه داره، گاهی با پدرش فوتبال بازی می‌کنه. خودمم خیلی بهش توجه دارم غذای مورد علاقه‌ش رو درست می‌کنم، با هم کاردستی درست می‌کنیم و... این نیست که با وجود پسر کوچیکم به دخترم بی‌اعتنا باشم" وقتی همسرم از سرکار برمی گرده خونه، بعد از استراحت باهم بازی می‌کنیم، البته بیشترشون فکریه" (به ترتیب ممصاحبه‌شونده شماره ۱ و ۲).

خصیصه‌ها

خصیصه‌های والدین و کودک سومین مضمون اصلی در مصاحبه با افراد شرکت‌کننده بود. این حوزه شامل ویژگی‌های ذاتی والدین و کودک است که بستر مناسبی را برای رشد و تقویت علاقه اجتماعی فراهم می‌آورد. در ادامه مضامین فرعی مربوطه همراه با مثال ذکر شده‌اند.

الف. توانایی والدین برای درک نیازها و خواسته‌ها: " همسرم معتقده پدر و مادر باید با بچه رفیق باشن که بچه فردا نره محبت و از غریبه‌ها گدایی کنه. میگه خوبه که پدر و مادر نیازهای روحی و روانی بچه رو رفع کنند تا محتاج دست غریبه نشه" (مصاحبه‌شونده شماره ۳ و ۸).

ب. صبوری والدین: " پدرش با صبوری باهاش برخورد می‌کنه گاهی اوقات که من استرس می‌گیرم همسرم آرومم می‌کنه، همسرم کلا خیلی ریلکسه و همیشه خوب مدیریت می‌کنه شرایط رو" (مصاحبه‌شونده شماره ۷).

ج. حمایتگر بودن والدین: "تو موقعیت‌هایی که رفتار نادرستی ازش سر میزنه سعیم اینه که به خودم مسلط باشم، طوری برخورد نمی‌کنم

که احساس کنه طرد شده، بهش می گم ما یکی هستیم و تو یک خانواده‌ایم باید تو هر شرایطی پشت همیم همیشه" حرفی بشنوه که ذهنشو درگیر کنه یا بخواد کاری انجام بده میاد به من میگه فوری، نه من چیز پنهانی از دخترم دارم نه اون چیز پنهانی از من داره" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۱ و ۱۳).

د. صفات مبتنی بر هوش هیجانی: " دخترم بیش از اندازه احساسی، دلسوز، مهربان و مردم دوسته. خیلی صبور، با گذشت و مستقله" معلمش هم میگه خیلی کنجکاوه، سعی می‌کنه جواب سوالاتش رو کاوش کنه. این نیست که بگه بابا بی خیال، ولش کن. هیچ وقت راحت از کنار قضایا نمی گذره، مثل خودم برون گراست و در مورد کمک به دیگران وارتباط با اون ها احساس مسئولیت می کنه"(به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۵ و ۲).

فراهم‌سازی موقعیت

مضمون اصلی چهارم حاصل از مصاحبه‌ها، فراهم‌سازی موقعیت بود. این مضمون به تلاش برای فراهم‌آوردن شرایط مطلوب و مساعد از سمت والدین برای رشد اجتماعی و فراگیری مهارت‌های اجتماعی توسط کودک اشاره دارد که به مضمون‌های زیر تقسیم می شود.

الف. بسترسازی محیطی: " به نظر من الان که محل زندگیمون رو عوض کردیم و اومدیم تو این منطقه دخترم یه خورده شیطون تر شده، فکر می‌کنم اونچه که باعث این تغییر شده تفاوت فرهنگی باشه، محیط خیلی تأثیر گذاشته روی رفتار و احساساتش، تمام تلاشم این هست که محیط امنی رو برای بچم فراهم کنم" (مصاحبه‌شونده شماره ۹).

ب. عدم تبعیض بین فرزندان: "اگر مشاجره‌ای بین بچه‌ها پیش بیاد، به یکی صفت فرشته نسبت نمیدم به دیگری شیطون، پشت دوتاشون در میام، دوست دارم احساس کنن هر دو حمایت شدن، نه اینکه یکیشون احساس کنه رها شده" طوری بارشون آوردم که پشت هم باشن، هیچ وقت برای یکیشون یه چیزی نمی‌گیریم تا اون یکی نگاه کنه، بینشون فرق نمیزاریم چه مادی چه غیر مادی" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۹ و ۱۳).

ج. تعادل در امکانات مادی: " معتقدم نه باید خیلی برای بچه بزاری که نازپرورده بشه، فردا تو اجتماع نتونه با هر مشکلی زود سازگار بشه، نه آنقدر براش کم بزاری که عقده‌ای بار بیاد. در کل تا جایی که در حد توانم باشه نیازهاش رو برطرف می‌کنم" (مصاحبه‌شونده شماره ۹ و ۱۲).

ارتباط فعال با خانواده های اصلی: "با خانواده‌هامون مرتب رفت و آمد داریم. همسرم همانطور که به پدر و مادر خودش احترام میزاره به پدر و مادر منم احترام میزاره. پدر و مادرم هم همسرمو اندازه پسرشون دوست دارن. منم واقعا برای پدر و مادرش ارزش قائلم، دوستشون دارم وباهم خوب هستیم"(مصاحبه‌شونده شماره ۵).

د. ارتباط فعال با مدرسه: " مدام سرمیزنم به مدرسه، پیگیر اوضاع و احوالش هستم چه درسی چه غیر درسی" اگه جلسه‌ای در مدرسه باشه، خودمو می‌رسونم. حتی اگه مشغلم زیاد باشه، از این لحاظ هیچ وقت کم نگذاشتم" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۱ و ۴).

آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتاری

آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتاری یکی دیگر از مضامین اصلی در پژوهش حاضر بود. این مضمون بیانگر این است که والدین از طریق ایجاد یک محیط آموزشی و تربیتی مناسب، توانسته‌اند به کودک کمک کنند تا مهارت‌های اجتماعی، همدلی و نوع‌دوستی را یاد بگیرد و به همنوع خود علاقه‌مند شود.

الف. آموزش پس‌اندازکردن: "من خودم کلاً پس‌انداز رو دوست دارم، چون توی خیلی از مواقعی که خودم یا بستگانم در تنگنا قرار گرفتیم، به دادمون رسیده، یه حساب بانکی هم برای دخترم باز کردم حس کردم اینجوری بیشتر انگیزه می‌گیره برای پس‌انداز و تمرینی میشه برای آیندش که بتونه بعدا مدیریت کنه هزینه هاشو" (مصاحبه‌شونده شماره ۲ و ۵).

ب. علاقه رو به کتاب خوندن داره منتهی تا حدودی مستقل شده. کتاباشو یا خودش می‌خونه یا با هم می‌خونیم. وقتی یک کتاب رو تموم می‌کنه بهش جایزه می‌دهم" (مصاحبه‌شونده شماره ۶).

ج. آموزش‌های دینی: " به خصوص تو ماه رمضون داستان‌های قرآنی براش تعریف می‌کنم از دلیل روزه گرفتن براش می‌گم و این که هر کار خوبی تو این ماه در حق دیگران یا خودش انجام بده ثوابش چند برابر میشه" (مصاحبه‌شونده شماره ۶).

د. آموزش مشارکت و همکاری: "سعیم اینه فرصتی برای تمرین همکاری بهشون بدم. از بچگی کمک‌کردن، سفره انداختن، جمع کردن. الان هم کارهای خونه تقسیم شده حتی پسرمم کمک می‌کنه" (مصاحبه‌شونده شماره ۵).

هـ آموزش صداقت و راست‌گویی: " همیشه میگم حتی اگه اتفاقی افتاد خواستی به خاطر ترس پنهون کنی، اینجوری فکر نکن، بیا با خودمون مطرح کن شاید اون لحظه ناراحت شیم ولی ما خانوادتیم، پشتتیم. تو همه موقعیت‌ها صادق باش تا مشکلات دیگه‌ای پیش نیاد. خودم و همسرمم هم پنهون کاری بینمون نیست، هر مسئله‌ای بوده با صراحت باهم در میون گذاشتیم" (مصاحبه‌شونده شماره ۹).

و. آموزش صبر: " گاهی اوقات میگه دوستم ناراحتم کرده، میگم قرار نیست تو هم مثل اون باشی، اون داره کار ناشایستی می‌کنه توام می‌خوای همون کار رو انجام بدی، مدام سفارش می‌کنم گذشت داشته باشه در روابطش و صبور باشه"گاهی خواسته‌هاش رو از قصد به تعویق می‌اندازم و کمی دیرتر براش فراهم می‌کنم، تا مهارت انتظار کشیدن در اون تقویت بشه و تمرین کنه صبوری رو" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۳ و ۱۰).

ز. آموزش آداب معاشرت: " یادمه یکبار گفت دوست صمیمیش در موردش پیش دوست دیگش بد گفته، گفتم تو زود باهاش قهر نشو، برو باهاش حرف بزن و مسئله رو رفع کن" به دخترم گفتم اگه دو نفر با هم حرفشون شد تو دخالت نکن، تا زمانی که از موضوع خبر نداری و نمی دونی تقصیر از کدومشونه" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۴ و ۷).

ح. آموزش خود مراقبتی: " در مورد بلوغ و تغییرات بدن و مراقبت‌های بهداشتی که لازمه داشته باشه تو اون دوران، براش توضیح دادم چون لازمش میشه، دوست ندارم اطلاعات غلط از منابع اشتباهی بگیره" (مصاحبه‌شونده شماره ۱۱).

ترغیب به استقلال: "از بچگی مستقل بارش آوردم، در کل تا حالا اجازه دادم متناسب با سنش کاراش رو خودش انجام بده، مسئولیت بهش می‌سپارم تا تو سن بالاتر هم مشکلی نداشته باشه برای انجام کاراش" (مصاحبه‌شونده شماره ۴).

راهبردهای تربیت مؤثر:

راهبردهای تربیت مؤثر نیز از جمله‌ی مضمون‌های اصلی بود که شرکت‌کنندگان در مصاحبه‌های خود بدان اشاره کردند. طبق این مضمون والدین با ایجاد یک محیط امن، ارائه الگوهای مثبت و تشویق به تعامل‌های اجتماعی مطلوب، زمینه‌ی مناسب را جهت رشد علاقه اجتماعی در کودکان خود فراهم آوردند. در ادامه به مضمون‌های فرعی مربوط به شیوه‌های تربیت مؤثر اشاره شده است:

الف. الگو بودن والدین: " در برخوردم با مردم سعی می‌کنم کینه‌ای ازشون به دل نگیرم و درکشون کنم، مثلاً میگن فلان کس چنین کاری کرده یا چنین چیزی گفته، میگم شاید واقعاً برای خودش دلیلی داشته، به دخترمم سفارش می‌کنم که زود قضاوت نکنه" (مصاحبه‌شونده شماره ۲).

ب. تعیین قوانین و مقررات: "وقتی سفره پهن میشه همه باید بیان که دور هم غذا بخوریم، کسی حق نداره جدا غذا بخوره. هیچ کس نباید تو خونه قهر کنه، یعنی اصلاً قهر نداریم، هر کسی باید وظایف شخصیش رو خودش انجام بده و پول تو جیبی‌هاش رو باید در چارچوب خاص و تا زمان خاصی خرج کنه" (مصاحبه‌شونده شماره ۸).

ج. یادگیری های علمی در زمینه فرزندپروری: "چه کتاب چه صوت در مورد فرزندپروری رو از فضای مجازی می‌گیرم، اطلاعات زیادی در مورد رابطه پدر- فرزندی، رابطه مادر- فرزندی، اینکه بچه‌ها تو یه سن خاص چی می‌خوان رو از پیج‌های معتبر فرزندپروری داخل اینستاگرام دنبال می‌کنم" (مصاحبه‌شونده شماره ۱ و ۲ و ۷).

د. تربیت مقتدرانه: "دخترم بخواد کاری انجام بده که درست نباشه، در موردش صحبت می‌کنیم پیامدهای کارشو می‌گم و از خودش می‌خوام قضاوت کنه، اگر اصرار کنه قاطع بهش می‌گم نه، دیگه دعوای زیادی نمی‌کنم، جیغ و داد نمی‌کنم، فقط باهاش حرف می‌زنم" (مصاحبه‌شونده شماره ۷).

هـ اتحاد والدینی: "اگه من بخوام تنبیهشون کنم همسرم از پشت بچه‌ها در نمیاد. من هم همچنین. حتی اگر به نظرم تنبیه بچه‌ها نابجا باشه، زمانی که تنهاییم باهاش حرف می‌زنم میگم این راهش نبود، میزارم پیش بچه‌ها ابهتش حفظ بشه، اکثر اوقات نظراتمون یکیه اگر هم اختلاف نظری باشه با حرف زدن حل میشه" (مصاحبه‌شونده شماره ۴).

و. تشویق و تنبیه: "اگر کار اشتباهی کنند، با پدرشون صحبت می‌کنن، پدرش هم اینطوری نیست که عصبانی بشه، یه کم سر سنگین میشه، اینا دیگه سریع میفهمن" چند وقت یکبار به بهونه‌های مختلف یه جایزه براش می‌گیرم، مثلا گفتم اگه این ترم نمره‌هات خیلی خوب بشه برات تبلت جادویی می‌گیرم، ولی اگه اذیت کنه یا کارنادرستی انجام بده بخوام تنبیهش کنم، دیگه براش نمی‌گیرم که حساب کار دستش بیاد" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۵ و ۹).

ز. ترغیب برای انضباط: "بهش گفتم نظم باعث میشه اعتماد به نفس بیشتر و استرس کمتری داشته باشی. برنامه‌ریزی روزانه داره، ساعاتی که باید کارهای مدرسشو انجام بده و اوقات فراغتش مشخصه و خودش میگه اینجوری به همه کاراش می‌رسه"(مصاحبه‌شونده شماره ۴).

نظارت

مضمون اصلی هفتم نظارت والدینی بود. این مضمون به معنای آگاهی والدین از فعالیت‌ها، رفتارها و وضعیت فرزندانشان بود. در ذیل زیرمجموعه‌های این مضمون ذکر شده است:

الف. پیگیری امور مدرسه: " الان که زمان امتحاناته بیشتر حواسم بهش هست، سؤال‌هایی که متوجه نشده براش توضیح میدم، ازش امتحان می‌گیرم، برام مهمه بدونم تا کجای برنامه‌ریزیش پیش رفته. به مدرسه هم سر میزنم و وضعیت تحصیلی و رفتاریشو چک می‌کنم" وقتی از مدرسه میرسه بهش میگم مامان امروزچه چیزایی یادگرفتی، چی شد، امتحانتو خوب دادی؟ معلمت امروز چی گفت؟" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره ۹ و۱۰).

ب. مدیریت استفاده از فضای مجازی: "نمی‌گذارم احساس کنن خیلی تحت کنترل هستند، احساس کنن تو قفسن، به قول شوهرم نظارت ما نامحسوسه اگه سفت و سخت باشه بچه دروغگو و پنهان کار میشه، پیام‌رسان‌های ایرانی رو می تونن نصب کنن ولی خارجی مثل اینستاگرام رو نه" (مصاحبه‌شونده شماره ۵).

نگرش‌ها و باورها

آخرین مضمون اصلی استخراج شده از مصاحبه با شرکت‌کنندگان، نگرش‌ها و باورهای والدینی بود. نگرش‌ها و باورهای مثبت در تربیت کودک، به مجموعه‌ای از طرز فکرها و اعتقاداتی اشاره دارد که والدین در مورد کودکان، تربیت آن‌ها و پتانسیل‌ها و استعدادهایشان دارند. طبق پژوهش حاضر، این نگرش‌ها و باورها، زیربنای یک تربیت سازنده هستند و به طور مستقیم بر رفتار والدین و روش‌های تربیتی آن‌ها تأثیر می‌گذارند و با ایجاد یک محیط حمایتی و پرورشی برای کودک به رشد و شکوفایی او کمک می‌کنند. در ادامه به مضامین فرعی مربوط به این مضمون اصلی اشاره شده است:

الف. باورهای دموکراتیک در تربیت: "والدین باید بچه‌ها رو درک کنند و همراهشون باشند و یه جاهایی بهشون حق بدن. خودشون رو جای بچه‌ها بزارن بعد تصمیم بگیرن. رفتارشون با بچه‌ها باید دوستانه باشه تا اعتماد ایجاد بشه. نه سفت بگیرند نه شل. نباید بچه رو اجبار کرد باید حق انتخاب بهش داد. هم آزادش بزاری هم نظارت کنی. اگر این مراقبته سفت و سخت باشه بچه دروغگو و پنهان‌کار میشه" (مصاحبه‌شونده شماره ۵ و ۸ و ۱۳).

ب. مثبت‌نگری: " من خیلی دیدم مثبته و کلاً مثبت اندیشم نسبت به مردم دوست دارم باهاشون راحت باشم و مثبت فکر کنم، کینه‌ای نباشم و قضاوتشون نکنم، چون قضاوت فقط کار خداست" همیشه به دخترم میگم تو خوب باش، مردم هم خوبن. احترام مردم رونگه دار چون این احترام دو طرفس، متقابله" (به ترتیب مصاحبه‌شونده شماره۲ و ۷).

بحث

پژوهش حاضر با هدف واکاوی شاخص‌های فرزندپروری کودکان باعلاقه اجتماعی بالا، با روش کیفی پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه با مادران کودکان دارای علاقه اجتماعی بالا منجر به استخراج ۲۰۶ کد اولیه گردید که پس از طبقه‌بندی، در ۳۶ مقوله فرعی و ۸ مضمون اصلی شامل تعاملات خانوادگی، فضای تعاملی، ویژگی‌ها، فراهم‌سازی موقعیت، آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتاری، راهبردهای تربیت مؤثر، نظارت، و نگرش‌ها و باورها دسته‌بندی شدند. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که رشد علاقه اجتماعی کودکان تحت‌تأثیر مجموعه‌ای از عوامل خانوادگی و راهبردهای تربیتی والدین قرار دارد؛ به‌گونه‌ای که تعامل مثبت، فراهم‌آوردن موقعیت‌های یادگیری اجتماعی، آموزش مهارت‌های ارتباطی و نظارت آگاهانه والدین، تأثیر بسزایی در تقویت مؤلفه‌های علاقه اجتماعی کودکان دارد. نتایج این مطالعه با یافته‌های پژوهش مندس-سوزا و همکاران (Mendes-Sousa et al., 2024) همسو است، که تأکید می‌کنند مهارت‌های فرزندپروری و تعاملات حمایتی نقش مهمی در توسعه رفتارهای اجتماعی مطلوب در کودکان دارند. همچنین، نتایج مطالعه مک کلاسی (McCluskey, 2022) نشان می‌دهد راهبردهای تربیتی والدین و فراهم‌کردن فرصت‌های مناسب برای رشد اجتماعی، به شکل‌گیری علاقه اجتماعی و رفتارهای نوع‌دوستانه در کودکان منجر می‌شود. در ادامه، مقوله‌ها و مضمون‌های فرعی به تفصیل بررسی و تبیین خواهند شد تا ابعاد مختلف شاخص‌های فرزندپروری مؤثر بر علاقه اجتماعی کودکان روشن‌تر گردد.

از مضمون‌های اصلی که در این پژوهش مورد بحث قرار گرفت تعاملات خانوادگی بود، این وضعیت که خود را با شرایطی از جمله گرمی و صمیمیت در خانواده نشان می‌داد در کلیه‌ی مصاحبه‌ها مورد تأکیدشرکت‌کنندگان قرار گرفت. این یافته با یافته‌های تحقیقات صورت گرفته از سوی ژو و همکاران (Zhu et al., 2024) و کوه و همکاران (Koh et al., 2024) همسو است. آن‌ها گزارش داده‌اند که گرمی و صمیمیت والدینی برای فرایندهای اصلی رشد از جمله دلبستگی والد – کودک، اجتماعی شدن، تشخیص عواطف، رشد همدلی و رشد اجتماعی و عاطفی کودکان نقش حیاتی ایفا می‌کند. محیط خانوادگی گرم و حمایت‌گر به کودکان احساس امنیت عاطفی می‌دهد که این امر پایه‌ای برای رشد علاقه‌ی اجتماعی و تعاملات مثبت با همسالان است، به عبارتی گرمی و صمیمیت والدین با افزایش شایستگی اجتماعی – عاطفی کودکان مرتبط است. کودکان در چنین محیط‌هایی یاد می‌گیرند که احساسات خود را به‌طور مؤثر بیان کنند و مهارت‌های همدلی و ارتباطی را توسعه دهند. این مهارت‌ها برای برقراری و حفظ روابط خارج از خانواده ضروری هستند. علاوه بر این طبق پژوهش‌های صورت‌گرفته توسط اسلوان و همکاران (Sloan et al.,2024)، لیو و همکاران،

(Liu et al., 2024) و گنیوش و گنیوش (Gniewosz & Gniewosz, 2024) گرمی والدین نه تنها به رشد علاقه اجتماعی کودکان کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به‌عنوان یک عامل محافظتی در برابر مشکلات رفتاری و عاطفی عمل کند. کودکانی که گرمی کمتری از والدین خود دریافت می‌کنند، در آینده بیشتر در معرض خطر ابتلا به مشکلات رفتاری مانند مصرف مواد، ناسازگاری، کاهش رفاه و ویژگی‌هایی چون بی‌احساسی – بی‌عاطفگی قرار می‌گیرند، در حال حاضر محیط گرم و صمیمی در خانواده هدف درمانی مداخلات نوظهور برای کودکانی است که دارای ویژگی‌های بی احساسی – بی عاطفگی هستند. این ویژگی‌ها می‌توانند توانایی کودکان در برقراری ارتباط همدلانه با دیگران را مختل کنند و منجر به مشکلات اجتماعی شوند.

از دیگر مضمون‌های اصلی آشکار شده در مصاحبه‌ها فضای تعاملی است. این فضا با شرایطی از جمله تعامل مثبت والد – فرزند مشخص می‌شود. «زمان کیفی» به زمانی اشاره دارد که والدین به‌طور فعال و آگاهانه به کودکان توجه می‌کنند و با آن‌ها تعاملات معنادار و مثبت برقرار می‌کنند، نه صرفاً حضور فیزیکی بدون مشارکت مؤثر. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که والدین با توجه فعالانه به کودک از طریق بازی با او، بحث و گفتگوی عمیق، خواندن داستان، و گوش‌دادن مؤثر به احساسات و خواسته‌های کودک بستر مناسبی را جهت رشد علاقه اجتماعی در آنان فراهم کرده‌اند. این نتیجه با نتایج تحقیقات صورت گرفته از سوی واترز و همکاران (Waters et al., 2023) و همچنین لی و گو (Li & Guo , 2023) همسو است، آن‌ها گزارش داده‌اند، کودکان در جریان تعامل با والدین طی بازی یا فعالیت‌هایی که شامل تعامل اجتماعی است، مهارت‌هایی مانند همکاری، مشارکت و همدلی را می‌آموزند. والدین الگویی برای رفتارهای اجتماعی کودک هستند؛ بنابراین تعامل مثبت والدین با کودک باعث می‌شود رفتارهای مشابه در کودک تقویت شود، چنین کودکانی در آینده راحت‌تر دوستان جدید پیدا کرده و روابط پایدارتری برقرار می‌کنند. به علاوه کودکانی که والدینشان وقت کیفی بیشتری به آن‌ها اختصاص می‌دهند، احساس امنیت بیشتری می‌کنند. این امنیت روانی به کاهش اضطراب و افسردگی کودکان کمک کرده و سلامت ذهنی آنها را بهبود می‌بخشد. والدینی که برای شنیدن نگرانی‌های کودک وقت می‌گذارند، به او حس ارزشمندبودن می‌دهند که این باعث رشد عزت‌نفس کودک می‌شود. در همین راستا تحقیق صورت گرفته توسط یوگمان و همکاران (Yogman et al., 2018) نشان می‌دهد، فعالیت‌های مثبت والدینی مانند بازی و خواندن کتاب به طور مشترک می‌تواند با تنظیم پاسخ‌های فیزیولوژیکی بدن، منجر به کاهش استرس شود. به عبارتی "بازی و وقت‌گذرانی کیفی " با فرزند که نمود بارزی از تعاملات مثبت والد – فرزند است، به‌عنوان یک وسیله برای مقابله برای استرس عمل می‌کند، وقتی والدین در بازی با فرزندان خود شرکت می‌کنند، به ایجاد یک محیط امن و آرام کمک می‌کنند که در آن کودک می‌تواند احساس امنیت کند و استرس خود را کاهش دهد. همچنین این تحقیق بیان می‌کند که والدین از طریق بازی و بازخوانی کتاب‌های مورد علاقه دوران کودکی خود، یاد می‌گیرند که دنیا را از دیدگاه فرزند خود ببینند. بازی فرصتی را برای والدین فراهم می‌کند تا وارد دنیای کودکانه فرزند خود شوند و دیدگاه او را درک کنند، این درک متقابل منجر به ارتباط مؤثرتر بین والدین و فرزندان می‌شود. پژوهش صورت گرفته توسط هایز (Hayes., 2021) نیز به طور غیرمستقیم مطالب فوق را تأیید می‌کند.

از جمله مضمون‌های اصلی، خصیصه‌های مربوط به والدین بود، خصوصیات مثبت والدین، از طریق ایجاد محیطی امن و حمایتگر و ارائه الگوهای رفتاری سالم، سبب تقویت علاقه اجتماعی و رشد مهارت‌های بین‌فردی در کودکان می‌شود. کودکان با مشاهده و تقلید رفتارهای اجتماعی والدین، یاد می‌گیرند چگونه با دیگران همدلی و همکاری داشته باشند. از مضمون‌های فرعی مهم در این حوزه، می‌توان حمایتگری والدین را نام برد. حمایت والدین ساختار گسترده‌ای را در برمی‌گیرد که شامل تعدادی از انواع مختلف حمایت می‌شود. حمایت عاطفی مانند: ابراز عشق، همدلی، گرمی و نگرانی، حمایت اطلاعاتی مانند: ارائه اطلاعات، راهنمایی، یا نصیحت، حمایت ابزاری یا عملی مانند: کمک در انجام تکالیف، کمک‌های مادی یا مالی، حمایت ارزشی مانند تقویت اعتماد به نفس و ارزش فردی فرزندان (Chentsova Dutton et al., 2020). نتایج پژوهش حاضر نشان داد، خانواده‌ها از طریق ارائه حمایت و توجه کافی به فرزندان خود، باعث شکل‌گیری احساس امنیت در آنها می‌شوند، همین امر زمینه‌ی رشد و پرورش فرزندانی با اعتماد به نفس و توان چشم‌گیر فردی را فراهم می‌آورد. در همین راستا پژوهش روگر و همکاران (Rueger et al., 2011) نشان داد که حمایت والدینی با پیامدهای روان‌شناختی مثبت، از جمله باورهای مثبت به خود و کاهش سطوح علائم درونی‌سازی مرتبط است. همچنین تحقیق اورباخ و همکاران (Auerbach et al., 2011) نشان داد که حمایت والدین به عنوان یک محافظ در برابر استرس عمل می‌کند. حمایت والدین همچنین ممکن است زمینه شکل‌گیری پیامدهای مثبت دیگری در دوره‌های بعدی زندگی شود. برای مثال، عزت‌نفس بالاتر در نوجوانی پیش‌بین سطوح پایین‌تر پریشانی و همچنین سطوح بالاتر رضایت شغلی و ارتباطی در بزرگسالی شناخته شده است (Orth et al., 2012). ماکالی و همکاران (Macalli et al., 2020) در یک مطالعه طولی بزرگ روی ۴۴۶۳ دانشجوی کالج نشان دادند، فقدان حمایت والدین در دوران کودکی یا نوجوانی با خطر تقریباً ۴ برابری اختلالات عمده سلامت روان مرتبط است. همچنین سطوح پایین‌تر حمایت والدین درک‌شده با رفتار خودکشی، افسردگی اساسی و اختلال اضطراب فراگیر شدید مرتبط بود. توانایی والدین برای درک نیازها و خواسته‌های فرزندان نیز ازجمله مضامین فرعی مهم در همین حوزه است، این امر در ادبیات علمی به"حساسیت والدین"شناخته می‌شود. این توانایی به والدین کمک می‌کند تا به‌درستی علایم هیجانی، کلامی و غیرکلامی کودک را بفهمند و نسبت به آنها پاسخ مناسبی دهند. چنین حساسیتی نقش مهمی در شکل‌گیری دلبستگی ایمن، خودتنظیمی و رشد اجتماعی فرزندان دارد (Santana-Ferrándiz et al., 2025). پژوهش‌های جدید نشان داده‌اند که والدینی که حساسیت و همدلی بیشتری

نسبت به نیازهای کودکان خود دارند، فرزندانی باعلاقه اجتماعی بالا، مهارت‌های بین‌فردی قوی‌تر و رفتارهای اجتماعی مثبت‌تر تربیت می‌کنند. در واقع این والدین بستر لازم برای رشد پیوندهای اجتماعی کودک را فراهم می‌کنند (Zhu et al., 2024). مطالعات معتبر نشان داده‌اند که حساسیت و پاسخ‌دهی والدین نسبت به نیازهای کودک، با سطوح بالاتر علاقه اجتماعی، سازگاری اجتماعی، و تنظیم هیجانی بهتر در کودکان رابطه معنادار دارد. این والدین نه‌تنها موجب رشد اجتماعی، بلکه زمینه‌ساز سلامت روانی و رفتاری کودکان هستند (Cooke et al., 2022). یافته‌های به‌دست‌آمده در این پژوهش در راستای نتایج مطالعات پیشین قرار می‌گیرد و نشان می‌دهد که هرچه والدین حساسیت و توجه بیشتری نسبت به نیازها و علایق فرزندان خود داشته باشند، کودکان به سطوح بالاتری از علاقه اجتماعی، همدلی و رفتارهای سازگارانه دست می‌یابند. به‌عبارت دیگر، نتایج مطالعه حاضر ضمن تأیید شواهد قبلی، بر اهمیت آموزش والدین برای ارتقای حساسیت و پاسخ‌دهی در فرآیند فرزندپروری تأکید می‌کند و نشان می‌دهد که مداخلات مبتنی بر افزایش آگاهی والدین نسبت به نیازها و خواسته‌های فرزندان، می‌تواند ارتقای شاخص‌های اجتماعی و عاطفی در کودکان را به همراه داشته باشد.

مضمون اصلی بعدی، فراهم‌سازی موقعیت است. محتوای مصاحبه‌ها به‌وضوح نشان‌دهنده این بود که والدین از طریق طراحی موقعیت‌ها و فراهم‌آوردن فرصت‌هایی جهت انجام رفتار سازنده به کودکان کمک می‌کنند تا مهارت‌های اجتماعی‌شان را توسعه دهند. آنها از این طریق، علاقه به تعامل و همکاری را در فرزندانشان پرورش می‌دهند. عدم تبعیض بین فرزندان و تلاش برای برقراری عدالت بین آنان، از جمله مضامین فرعی مربوط به بسترسازی موقعیتی بود. مصاحبه با مادران نشان داد، والدین از طریق حل منازعات بین فرزندان با رویکردی منصفانه و تقسیم مساوی زمان و توجه بین آنان، نه تنها مهارت‌های حل تعارض را به کودکان منتقل می‌کنند، بلکه از ایجاد حسادت یا رقابت ناسالم و نزاع در بین آنان جلوگیری می‌کنند. آنان از این طریق، فضایی ایجاد می‌کنند که هر کودک احساس ارزشمندی کند و عشق و توجه والدین را دریافت کند، فارغ از تفاوت‌های شخصیتی یا رفتاری. در چنین حالتی کودک می‌تواند خود را به عنوان جزئی از کل خانواده ببیند نه جدا و متمایز از آنها، وقتی او در ارتباطی برابر با خواهرها و برادرهایش بزرگ شود و به یک اندازه توجه و محبت از والدین دریافت کند، احساس می‌کند که برای والدینش ارزشمند است، احساس ارزشمندی از یک طرف موجب تقویت اعتماد به نفس، خودباوری و احساس تعلق به گروه و از طرف دیگر موجب جلوگیری از رشد احساس کهتری در فرد می‌شود، این امر زمینه را برای رشد احساس همدلی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی در او فراهم می‌کند. به عبارتی وقتی والدین در برخورد با فرزندان عدالت را در رفتار و گفتار خود نشان می‌دهند، فرزندان نیز این الگو را یاد می‌گیرند و در آینده با دیگران به شیوه‌ای عادلانه‌تر و محترمانه‌تر، برخورد خواهند کرد. در مقابل اگر خلاف این امر صورت گیرد یعنی رفتار والدین با فرزندان تبعیض‌آمیز باشد فرزندان در یک رقابت منفی با یکدیگر قرار می‌گیرند در این حالت به جای رشد احساس‌های طبیعی ناقص بودن و علاقه اجتماعی زیاد در کودکان، احساس حقارت اغراق‌آمیز در آنها پرورش می‌یابد. زیرا، علاقه اجتماعی از ادراک فرد که در مورد حقارت خودش سرچشمه گرفته، گسترش می‌یابد. در همین راستا تحقیقات صورت گرفته توسط جنسن و یورگنسن ولس (Jensen & Jorgensen-Wells, 2025) و همچنین ارادوس و همکاران (Eradus et al,. 2024) که به بررسی اثرات رفتار منصفانه والدین بین فرزندان پرداخته‌اند، نشان می‌دهد که رفتار عادلانه والدین با کودکان معمولاً باعث اعتمادبه‌نفس بالا و عزت‌نفس بیشتر در کودکان می‌شود، این‌گونه کودکان نه تنها روابط بهتری با والدین دارند، بلکه در مدرسه عملکرد اجتماعی و تحصیلی بهتری از خود نشان می‌دهند. تبعیض والدین میان فرزندان نیز منجر به مشکلات اجتماعی (از جمله: کاهش مهارت‌های اجتماعی، حسادت و رقابت ناسالم میان خواهرها و برادرها و اجتناب از تعاملات اجتماعی)، شناختی (مثل: کاهش عملکرد تحصیلی، تمرکز و تصمیم‌گیری نامناسب، اختلال در یادگیری و کاهش هوش هیجانی)، و عاطفی (مانند: کاهش عزت‌نفس، افسردگی و اضطراب و احساس طردشدن) می‌شود. این اثرات، علاوه بر دوران کودکی، می‌توانند در بلندمدت نیز بر روابط خانوادگی و اجتماعی افراد تأثیر بگذارند.

مضمون اصلی دیگر، آموزش مهارت‌های اجتماعی و رفتاری است. این مضمون به فرآیندی اطلاق می‌شود که در آن والدین شرایط، ابزارها، مهارت‌ها و روش‌های موردنیاز را جهت آموزش و تقویت رفتارهای مطلوب و کاهش رفتارهای منفی در کودک، فراهم می‌کنند. طبق مصاحبه‌های انجام شده، آموزش آداب معاشرت از جمله مضمون‌های فرعی مهم در این حوزه بود. آموزش آداب معاشرت را تلاش والدین برای مدیریت و هدایت عملکرد اجتماعی کودکان و تعامل والدین جهت کمک به آمادگی برای عمل شایسته در اجتماع تعریف کرد. ویسبرگ و همکاران (Weissberg et al., 2015) معتقدند مهارت‌های بین فردی برای تعامل موفقیت‌آمیز با دیگران لازم است، که شامل الحاق در بازی، شروع و حفظ مکالمه، ایجاد روابط دوستانه، ابراز وجود، همکاری، گوش دادن، تغییر جهت دادن، حل و فصل اختلافات و ... می‌باشد (Denham, 2015). والدین می‌توانند به طرق مختلف استانداردهای اخلاقی و متعارف را به فرزندان خود منتقل کنند از جمله مکالمه و گفت و گو با کودک، مربیگری و حمایت از رفتارهای مثبت اجتماعی و با مدل‌سازی و الگوسازی روابط اجتماعی مثبت (Laible et al., 2015). والدین از طریق مکالمات کلی، صحبت در مورد موقعیت‌های اجتماعی مختلف، قوانین، دستورات، توصیه‌ها، توضیحات، درخواست‌ها در مورد نحوه رفتار مناسب، می‌توانند به فرزندان خود، کمک کنند تا رویدادهای آینده را پیش‌بینی و جهت‌دهی کنند تا از این طریق بتوانند عملکرد مناسب‌تری در جامعه داشته باشند. پژوهش‌ها نشان داده است که این امر با شایستگی اجتماعی مثبت کودکان مرتبط است (Mcdowell & Parke, 2009). همچنین کودکان می‌توانند این مهارت‌ها را از طریق

تعاملات خانوادگی یاد بگیرند (Grusec & Davidov, 2015). روابط گرم و صمیمی بین والدین و فرزندان فرصت‌هایی را برای تمرین مهارت‌های اجتماعی متفاوت ارائه شده و سازماندهی شده توسط والدین فراهم می‌کند (Reich & Vandell, 2014). زیرا در حین برقراری تعاملات خانوادگی راهبردهای تنظیمی خود مراقبین، پذیرش (و عدم سرکوب) احساسات و ابراز احساسات شخصی توسط آنان به بهبود شایستگی‌های اجتماعی – عاطفی کودکان، هم مستقیم و هم غیرمستقیم کمک می‌کند (Frenkel & Fox, 2015). به عبارتی، قرارگرفتن کودکان در معرض احساسات مثبت والدین باعث افزایش توانایی کودکان برای شناسایی، درک و ابراز احساسات می‌شود که این امر در نهایت به تقویت احساس همدلی و تعلق اجتماعی در آنان می‌انجامد (Denham, 2018). در مقابل الگوهای والدین غیر حمایت‌کننده، اعم از تنبیه‌کننده یا طردکننده، منجر به کاهش تنظیم عاطفی، ابراز احساسات محدود و آگاهی ضعیف کودکان از احساسات خودشان می‌شود و در نتیجه موجب ضعف در برقراری ارتباطات مثبت اجتماعی می‌شود (Fabes et al., 2006). در راستای تبیین این یافته می‌توان چنین عنوان کرد که والدین می‌توانند از طریق ارائه الگو و مدلی از نحوی برقراری تعاملات مثبت و سازنده با دیگران به پرورش و رشد استانداردهای اخلاقی در فرزندان خود کمک کنند. این آموزش‌ها می‌توانند به عنوان راهنما و الگویی برای رفتارهای اجتماعی فرد عمل کنند و به او کمک کنند تا در ارتباطات خود با دیگران بهتر عمل کن؛ بنابر این، آموزش آداب معاشرت و رفتار اجتماعی می‌تواند به شکل قابل ملاحظه‌ای به تقویت و بهبود مهارت‌های اجتماعی فرد کمک کند.

از دیگر مضمون‌های فرعی در این حوزه می‌توان آموزش خودمراقبتی را نام برد. تحقیقات متعدد، خانواده را یکی از مهم‌ترین زمینه‌های اجتماعی می‌داند که در آن افراد از طریق تعاملات صمیمانه شخصیت خود را می‌سازند، مهارت‌های زندگی را توسعه می‌دهند و یاد می‌گیرند که از سلامت جسمی و روانی خود مراقبت کنند (Grevenstein et al., 2019). در پژوهش حاضر نیز، والدین از طریق شکل‌دادن به الگوهای تعامل و ارتباط بین اعضا، تنظیم جو عاطفی از طریق ابراز آزادانه احساسات و پرورش عواطف مثبت، گذراندن وقت با هم تعیین اهداف و مقاصد خانواده و تأمل در نقاط قوت، انعطاف‌پذیری و هویت خانوادگی‌شان زمینه‌های توسعه خودمراقبتی را در فرزندان خود فراهم کرده بودند. تحقیقات زیادی خودمراقبتی را یک بعد اساسی در چارچوب رفتار پایدار می‌داند که ممکن است ابتدایی‌ترین مقوله و شاید اولین موردی باشد که در زندگی روزمره مردم انجام می‌شود و پیش زمینه ایست برای نمایش رفتارهای مثبت مربوط به محیط‌زیست همچون صرفه‌جویی و رفتارهای مثبت اجتماعی همچون نوع‌دوستی، رفتارهای منصفانه، همکاری توسط فرد (Corral-Verdugo et al., 2021). خودمراقبتی می‌تواند خود را به عنوان اقدامات کوچک روزانه و شخصی و همچنین به‌عنوان فعالیت‌های جمعی و عمومی نشان دهد. این رفتارها عمدتاً تحت‌تأثیر باورها، عادات و آداب و رسومی است که از دوران کودکی آموخته شده و در مراحل بعدی زندگی حفظ می‌شود (Arenas-Monreal et al., 2011). درواقع، محیط خانوادگی مثبت به افراد اجازه می‌دهد تا رفاه شخصی را تجربه کنند، در عین حال تمایل داشته باشند که رفتارهای اجتماعی (همکاری، برابری، نوع‌دوستی) و رفتارهایی برای حمایت از محیط زیست (صرفه‌جویی) را انجام دهند (Corral-Verdugo et al., 2015). شواهد تجربی وجود دارد که نشان می‌دهد سطح بالای رفاه به افراد اجازه می‌دهد تا تأثیر مثبتی بر محیط خود داشته باشند و در توسعه پذیرش خود، یافتن هدف و معنای زندگی، تجربه رشد شخصی و برقراری روابط مثبت با دیگران و محیط رشد کنند (Keyes, 2006; Keyes et al., 2012). این شواهد نشان می‌دهد که ارتباط بین بهزیستی و رفتارهای پایدار، از جمله مراقبت از خود، متقابل است. همچنین شواهد تجربی نشان داده‌اند که تشویق شیوه‌های خودمراقبتی می‌تواند بهزیستی روانی و سلامت جسمی و روانی را بهبود بخشد (Colman et al., 2016; Pakenham, 2017; Posluns & Gall, 2020). تحقیقات صورت گرفته توسط کورال وردوگو (Corral-Verdugo et al., 2021) و دریسکول (Driscoll, 2020) نشان داد که افرادی که رفتارهای خودمراقبتی را انجام می‌دهند در اقدامات اجتماعی و رفتارهای مثبت اجتماعی مانند حمایت و کمک به دیگران نیز شرکت می‌کنند.

بنابر مصاحبه‌های انجام شده، پنجمین مضمون اصلی راهبردهای تربیت مؤثر والدین بود. از مضمون‌های فرعی مهم در این حیطه، اتحاد و وحدت بین والدین را می‌توان نام برد. مصاحبه با مادران به وضوح بیانگر این بود که تعهد والدین به جنبه‌های فرزندپروری یکدیگر، ارزش‌گذاری و به رسمیت شناختن نقش‌ها و وظایف فرزندپروی یکدیگر یا به زبان ساده‌تر اتحاد والدینی می‌تواند هماهنگی والدین برای مدیریت امور فرزندان و شرکت در فعالیت‌های آنان، با هدف دستیابی به برآیندی بهینه را افزایش دهد. به عبارت دیگر، نتایج پژوهش حاضر نشان داد، همسویی والدین در رفتار و گفتار می‌تواند تأثیر مثبتی بر علاقه اجتماعی فرزندانشان داشته باشد. وقتی والدین همسو باشند و رفتارهای اجتماعی مثبتی از خود نشان دهند، فرزندان این رفتارها را به عنوان الگو می‌پذیرند، زیرا کودکان به طور طبیعی تمایل دارند که رفتارهای والدین را تقلید کنند (Roben et al., 2021). به موازات نتایج به دست آمده، برخی مطالعات نشان دادند که اتحاد والدینی تقویت کننده‌ی مشارکت والدین در امور فرزندان و افزایش شایستگی اجتماعی و کاهش مشکلات رفتاری در فرزندان است (Camisasca et al,. 2014). همچنین اتحاد والدینی باعث ایجاد انسجام و محیط امن در خانواده می‌شود، این محیط آرام و منسجم به کودکان اطمینان خاطر می‌دهد و آنها را به برقراری ارتباط اجتماعی سالم تشویق می‌کند؛ بنابراین، این امرمی تواند به طور غیرمستقیم علاقه اجتماعی فرزندان را افزایش دهد. فوتریس و شاپه - سالیوان (Futris & Schoppe - Sullivan, 2007) با بررسی ۷۴ مادر دارای فرزند نوجوان، نشان دادند مادرانی که درک نیرومندی از اتحاد والدینی داشتند، مشارکت پدران را در امور فرزندان نسبتاً خوب گزارش می‌کردند، آن‌ها دریافتند که داشتن درکی از مشارکت والدین در فعالیّت‌های فرزندپروری به روابط والدین و نیرومندی اتحاد و هماهنگی والدین در

پذیرش شیوه‌های فرزندپروری یکدیگر بستگی دارد. برای والدین دارای فرزند نوجوان، اتحاد والدینی منبع حمایتی ارزشمندی برای مشارکت در اُمور فرزندان محسوب می‌شود، این به این معناست که والدین در یک تیم، ضمن درگیری بیشتر در امور فرزندانشان، احساس خودکارآمدی بیشتری می‌کنند (Dumka et al., 2002)، فشار روانی – والدینی پایین‌تری در اداره‌ی اُمور فرزندان تجربه می‌کنند و عملکرد بهتری در امر والدگری به نمایش می‌گذارند (Floyd et al,. 1998). به رسمیت شناختن شیوه‌های والدگری یکدیگر توسط والدین می‌تواند با افزایش عملکرد خانواده، مشکلات مرتبط با سلامت روانی را در نوجوانان کاهش دهد و ارتقا توانایی اجتماعی شود (Baena et al., 2021; Hastings et al., 2015). بنابراین، والدین می‌توانند با همکاری و هماهنگی با یکدیگر، محیطی امن و مثبتی را برای رشد علاقه اجتماعی فرزندان خود ایجاد کنند.

از دیگر مضامین فرعی در این حوزه، می‌توان الگو بودن والدین را نام برد. طبق نتایج پژوهش می‌توان گفت الگوی رفتاری والدین، ایجاد احساس امنیت و رفتارهای اجتماعی مثبت، نقش بنیادین در شکل‌گیری و تقویت علاقه اجتماعی فرزندان ایفا می‌کند. زیرا خانواده نخستین دنیای اجتماعی و مهم‌ترین بستر جهت رشد شخصیت و شکل‌گیری ابتدایی‌ترین عقاید است (Orth, 2018). چگونگی تعامل بین فرزندان و والدین و والدین با هم، از مهم‌ترین و کلیدی‌ترین عواملی است که تأثیر بسیاری در پرورش شخصیت سالم و بهنجار در افراد دارد. بر این اساس، دستیابی به افراد سالم در اجتماع نیازمند الگوی تعامل خانواده‌ی بهنجار است (Grusec, 2020). در همین راستا پروچسکا و نورکراس (Procheska & Norcross, 2018) در پژوهش خود نشان دادند، ارزش‌ها، نگرش‌ها و الگوهای رفتار اعضای خانواده می‌تواند جوی را به وجود آورد که چنانچه سالم باشد، فرزندان را به ردکردن تمایلات خودخواهانه به نفع علاقه اجتماعی به نفع بشریت ترغیب کند. در مجموع چنین استنباط می‌شود که الگوی خانوادگی سالم و مثبتی که بر اساس همکاری، احترام، اعتماد و پشتیبانی متقابل شکل گرفته است، بستر مناسبی را برای پرورش علاقه اجتماعی فرزندان فراهم می‌کند. به عبارتی وقتی والدین رفتارهای اجتماعی مثبت، همدلانه و از خودگذشته را نشان می‌دهند، فضایی هیجانی را ایجاد می‌کنند که طی آن فرزندان این الگوها را درونی و حفظ می‌کنند، از این طریق زمینه انتقال این الگوها را به نسل‌های بعدی فراهم می‌کنند.

از جمله مضمون‌های اصلی اشاره شده در مصاحبه‌ها نظارت والدینی بود، در این حوزه مضمون فرعی پیگیری امور مدرسه توسط والدین را می‌توان به‌عنوان یک فاکتور مهم در فرزندپروری موفق قلمداد کرد که می‌تواند تأثیر بسزایی بر رشد علاقه اجتماعی کودکان داشته باشد. برخی مطالعات نشان داده‌اند که یکی از عوامل مرتبط با شایستگی‌های اجتماعی کودکان، مشارکت والدین در امور تحصیلی آنان است (Domina, 2005). مشارکت والدین به‌عنوان شرکت والدین در فعالیّت‌های آموزشی و پرورشی فرزندان تعریف می‌شود که انتظار می‌رود موجب بهبود وضعیت تحصیلی و بهزیستی هیجانی – اجتماعی فرزندان شود (Fishel & Ramirez, 2005). نتایج یک مطالعه در سال‌های ۲۰۱۷–۲۰۰۳ نشان داد مشارکت والدین حاوی دستاوردهای مثبتی در زمینه‌ی تحصیل و یادگیری فرزندان است (Boonk et al., 2018). مشارکت والدین در امور تحصیلی فرزندان به طور معنی‌داری با نرخ بالای حضور و مشارکت فرزندان در مدرسه (Jeynes, 2007) و شایستگی‌های اجتماعی بیشتر (Domina, 2005) ارتباط دارد. همچنین رحیمی و همکاران (Rahimi et al., 2020) نشان دادند مشارکت والدین در انجام تکالیف قادر است انگیزه پیشرفت تحصیلی را در دانش‌آموزان ابتدایی افزایش و اضطراب مدرسه را کاهش دهد. پژوهش برقی و گری گراوند (Barghi & Garyi garavand, 2020) نیز نشان می‌دهند که مشارکت والدین با تأثیر بر شایستگی ادراک شده با کیفیت زندگی و سازگاری دانش‌آموزان ارتباط دارد.

از دیگر مضامین فرعی در این حوزه، مدیریت استفاده از فضای مجازی بود. نتایج پژوهش شارما (Sharma, 2025) نشان می‌دهد، والدین به‌عنوان نخستین راهنما در دنیای دیجیتال شناخته می‌شوند و نقش مهمی در شکل‌دهی نحوه استفاده کودکان از رسانه‌های دیجیتال دارند. آنها وظیفه دارند کودکان را در زمینه ایمنی آنلاین، شهروندی دیجیتال و تعادل بین تعامل انسانی و دیجیتال هدایت کنند، والدین با تشویق تعاملات انسانی در کنار استفاده از رسانه‌های دیجیتال، می‌توانند از انزوای اجتماعی کودکان جلوگیری کرده و رشد اجتماعی آنها را تسهیل کنند. ایجاد گفتگوهای آزاد در مورد استفاده از تکنولوژی و تأثیرات آن کمک می‌کند کودکان به تعامل مناسب و متعادل بین استفاده از اینترنت و ارتباطات اجتماعی دست پیدا کنند. این نتایج با نتایج پژوهش حاضر همسو است به طوری که طبق تجربه‌ی مصاحبه شوندگان، مدیریت زمان و داشتن برنامه‌ی روزانه و هفتگی برای کودکان بهترین روش برای جلوگیری از دچار شدن به مضرات شبکه‌های اجتماعی و عقب ماندن از درس و مدرسه و زندگی شخصی است، در واقع والدین با تعیین محدودیت‌های زمانی مناسب، موجبات صرف وقت بیشتری برای شکل‌گیری تعامل‌های حضوری و فعالیت‌های اجتماعی را فراهم کرده‌اند، آنان با تشویق فرزندان خود به مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی واقعی، به آنها کمک می‌کنند تا علاقه و مهارت‌های اجتماعی خود را رشد دهند. در همین راستا یوسف و همکاران (Youssef et al., 2025) در پژوهش خود نشان دادند استراتژی‌هایی که والدین برای مدیریت رفتار آنلاین کودکان در پیش می‌گیرند، نظیر نظارت فعال، تعیین محدودیت زمانی و آموزش استفاده ایمن از اینترنت، می‌تواند اثرات مثبتی بر رفتارهای آنلاین و البته رشد اجتماعی کودکان داشته باشد.

آخرین مضمون اصلی، نگرش‌ها و باورهای والدین بود که در مصاحبه‌ها مورد توجه و تأکید شرکت‌کنندگان قرار گرفت. از مضمون‌های فرعی در این حوزه باورهای دموکراتیک والدین در تربیت فرزندان را می‌توان نام برد. مصاحبه با مادران نشان داد، والدین قوانین و مرزهای روشنی برای فرزندانشان تعیین کردند و به موازات آن، به فرزندان آزادی و انعطاف‌پذیری برای تصمیم‌گیری و اظهار نظر دادند. همان‌طور که از

نتایج پژوهش حاضر پیداست، از ویژگی‌های این نوع باورهای دموکراتیک در تربیت، می‌توان تأکید بر دوطرفه بودن ارتباط و گفت‌وگو، ارائه پشتیبانی عاطفی همراه با تعیین حد و مرز، ترویج استقلال‌طلبی در کنار مسئولیت‌پذیری را نام برد (Hamid et al., 2025). والدین از طریق الگوسازی، تقویت و تقلید بر مهارت‌های اجتماعی کودکان تأثیر می‌گذارند (Holt, 2019). بدین صورت که نگرش‌ها، رفتارها و عادات والدین همیشه توسط فرزندانشان مشاهده، ارزیابی و الگوبرداری می‌شود که همه این‌ها پس از آن به یک عادت برای فرزندانشان تبدیل می‌شود (Fariq et al., 2021). به عبارت دیگر باورها و نگرش‌های ارزشمند والدین در تربیت از جمله اعتقاد به رابطه تعامل محور با رویکردی گفت و گویی می‌تواند جوی عاطفی را در خانواده به وجود آورد که طی آن فرزندان این امکان داده می‌شود که برقراری روابط سالم و مثبت با دیگران را تمرین کنند. این اصول و ارزش‌ها همچنین می‌تواند به‌عنوان راهنما و الگویی برای رفتارهای اجتماعی فردی و گروهی کودکان عمل کند و پایه‌ای قوی برای تربیت مهارت‌های اجتماعی، تنظیم احساسات، تقویت اعتماد به نفس و عزت نفس، ایجاد استانداردهای مشخص برای آینده، کاهش رفتارهای پر خطر، بهبود عملکرد تحصیلی کودکان و نوجوانان باشد (Gulmemmedova et al., 2025؛ Rich, 2025).

نتیجه‌گیری

در کل چنین استنتاج می‌شود که توجه به مواردی چون ایجاد محیطی حمایتی، گرم و صمیمی، تعاملات مستمر و کیفی با فرزند، درک و همدلی با نیازها و تجربیات کودک، مثبت‌نگری والدین و یادگیری‌های علمی در زمینه تربیت فرزند، می‌تواند به پرورش نسل‌هایی باعلاقه اجتماعی بالا منجر شود، به‌طوری‌که قادر به ایجاد ارتباطات اجتماعی قوی و مشارکت مؤثر در جامعه باشند. هر یک از عوامل ذکر شده با فراهم‌آوردن زمینه برای شکل‌گیری احساس امنیت عاطفی، توسعه مهارت‌های اجتماعی و افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی به رشد علاقه اجتماعی در کودکان کمک می‌کنند. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که مطالعه فقط بر روی دانش‌آموزان دختر انجام گرفت. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی بر روی هر دو جنس، در فرهنگ‌های مختلف با در نظر گرفتن متغیرهای قومی از نظر (سطح تحصیلات والدین، نوع اشتغال آنها، مذهب، طبقه اجتماعی – اقتصادی) پژوهشی انجام گردد. با توجه به موارد ذکر شده، پیشنهاد می‌شود در راستای طراحی و اجرای پروتکل‌های فرزندپروری برای والدین به‌منظور رشد علاقه اجتماعی در فرزندان و همچنین آموزش مشاوران مدارس توسط متخصصان، اقداماتی صورت پذیرد. همچنین در پژوهش‌های بعدی علاوه بر بررسی ادراک فرزندان باعلاقه اجتماعی بالا از شیوه‌های تربیتی والدینشان در خانه، می‌توان به بررسی پدیدارشناسی ترتیب تولد، تعداد خواهران و برادران در خانواده‌های کودکان باعلاقه اجتماعی بالا پرداخت. بعلاوه با توجه به نقش و اهمیت پدر در تربیت فرزند، توصیه می‌شود در پژوهش‌های آینده مصاحبه با پدرها نیز انجام شود و با گفته‌های مادرها مقایسه گردد.

ملاحظات اخلاقی پژوهش

به‌منظور رعایت ملاحظات اخلاقی پژوهش ابتدا معرفی‌نامه حضور در مدارس از آموزش دانشکده علوم اجتماعی اخذ و به اداره آموزش و پرورش کل شهرستان کرمانشاه ارائه شد، سپس مجوز حضور در مدارس از این اداره دریافت شد؛ قبل از شروع فرایند مصاحبه اهداف کلی پژوهش برای شرکت کنندگان شرح داده شد. همچنین در ابتدا، اجازه بابت موافقت با ضبط کامل جلسات در صورت رضایت آگاهانه آنها دریافت شد و به آن‌ها اطمینان داده شد که تمام مطالب گفته شده، به صورت محرمانه نگهداری می‌شوند، ضمناً پس از پایان تجزیه و تحلیل داده‌ها، تمام فایل‌های ضبط شده حذف می‌گردند. در تحلیل داده‌ها به جای اسامی، از کد و واژه شرکت‌کننده استفاده شد و در نهایت حق انصراف و کناره‌گیری شرکت‌کنندگان در هر مرحله از پژوهش مورد تأکید قرار گرفت.

حمایت مالی

این مقاله تحت حمایت مالی – معنوی جایی نبوده و نویسندگان هزینه‌های پژوهش را تقبل نموده‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در این پژوهش وجود ندارد.

سهم نویسندگان

نویسندگان در تعامل با یکدیگر به طراحی چهارچوب و طرح پژوهش پرداختند و نویسنده اول کار را اجرا کرد و گزارش کار را نوشت؛ و نویسنده دوم و سوم نسخه نهایی پژوهش را بازبینی کردند.

سپاسگزاری

در انتها نویسندگان لازم می‌دانند از کلیه مادرانی که در این پژوهش شرکت کردند و همچنین مدیران مدارس ابتدایی کرمانشاه که در اجرای پژوهش همکاری داشته اند صمیمانه قدردانی کنند.

Reference

Abraham, D. M., & P, P. (2025). A Methodological Framework for Descriptive Phenomenological Research. *Western Journal of Nursing Research, 47*(2), 125-134. https://doi.org/10.1177/01939459241308071.

Adler, A. (1964). *Superiority and social interest: A collection of later writings.* H. Ansbacher & R. Ansbacher (Eds.). Chicago: Northwestern University Press.

Akyıldız, M., & Güngör, A. (2022). Examining the Effects of Perceived Parental Attitudes on the Social Interest Level in College Students: The Mediating Role of Self-Esteem. *Sakarya University Journal of Education, 12*(2), 281-301.https://doi.org/10.19126/suje.993831.

Alizadeh, H., Ferguson, E. D., Murphy, J. M., & Soheili, F. (2017). Development of the Social Interest Scale for Iranian Children aged 4–12. *The Journal of Individual Psychology, 73*(1), 38–53. https://muse.jhu.edu/article/646999

Andrews, J. L., Ahmed, S. P., & Blakemore, S. J. (2021). Navigating the social environment in adolescence: The role of social brain development. *Biological psychiatry, 89*(2), 109-118. https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2020.09.012.

Arenas-Monreal,L.,Jasso-Arenas,J., & Campos –Navarro ,Y.R.(2011).Autocuidado:elementos para sus bases conceptua . *Global health promotion, 18*(4), 42-48. https:// doi. org/10. 1177/1757 97591142 2960

Auerbach,R.P.,Bigda-Peyton,J.S. , Eberhart,N.K.,Webb,C.A.,and Ho,M.H.R.(2011).Conceptualizing the prospective relationship between social support, stress, and depressive symptoms among adolescents. *J. Abnorm. Child Psychol, 39*, 475–487. https://doi.org/10.1007/s10802-010-9479-x.

Baena, S., Jiménez, L., Lorence, B., & Hidalgo, M. V. (2021). Family functioning in families of adolescents with mental health disorders: The Role of Parenting Alliance. *Children, 8*(3), 222. https://doi.org/10.3390/children8030222.

Bahreini, M., Ravanipour, M., & Bagherzadeh, R. (2020). Investigating the relationship between mothers' parenting styles and social skills of primary school children. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing, 8*(5), 97–107. https://ijpn.ir/article-1-1632-en.html .(Persian).

Barghi,I.,&Garyi garavand,P.(2020).Investigating the effect of parent participation on quality of students'life and adjustment.*Journal of School Psychology,9*(4), 79-90. https://doi.org/10.32598/jspi.9.4.8. (Persian).

Batık, M. V. (2023). Social interest and partner violence in romantic relationships: The mediating role of jealousy: The mediating role of jealousy. *International Journal of Curriculum and Instruction, 15*(2), 1237-1256. https://ijci.net/index.php/IJCI/article/view/1279.

Batık, M. V.,Epli, H.,Çelik, S. B.,& Çabuker, N.D.(2020). Social interest and contact disturbances as predictors of relationship satisfaction in romantic relationship.*Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 10*(58), 367–384. https://dergipark.org.tr/en/pub/tpdrd/issue/57025/802009.

Boonk, L., Gijselaers, H. J., Ritzen, H., & Brand-Gruwel, S. (2018). A review of the relationship between parental involvement indicators and academic achievement. *Educational Research Review, 24*, 10–30. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.02.001

Brooks,M.C.,&Mutohar,A.(2018).Islamic school leadership:A conceptual framework.*Journal of Educational Administration and History,50*(2),54-68. https://doi.org/10.1080/00220620.2018.1426558

Camisasca, E., Miragoli, S., & Di Blasio, P. (2014). Is the relationship between marital adjustment and parenting stress mediated or moderated by parenting alliance?. *Europe's Journal of Psychology, 10*(2), 235-254. https://doi.org/ 10. 5964/ ejop.v10i2.724

Chentsova Dutton, Y. E., Choi, I. J., & Choi, E. (2020). Perceived parental support and adolescents' positive self-beliefs and levels of distress across four countries. *Frontiers in psychology, 11*, 353. https://doi. org/10 .3389/fpsyg. 2020. 00353

Chung, G., Phillips, J., Jensen, T. M., & Lanier, P. (2020). Parental involvement and adolescents' academic achievement: Latent profiles of mother and father warmth as a moderating influence. *Family process, 59*(2), 772-788. https://doi.org/10.1111/famp.12450

Colman, D. E., Echon, R., Lemay, M. S., McDonald, J., Smith, K.R., Spencer, J., & Swift, J. K. (2016). The efficacy of self-care for graduate students in professional psychology: A meta-analysis. *Training and Education in Professional Psychology, 10*(4), 188. https://doi.org/10.1037/tep0000130

Cooke, J. E., Deneault, A. A., Devereux, C., Eirich, R., Fearon, R. P., & Madigan, S. (2022). Parental sensitivity and child behavioral problems: A meta- analytic review. *Child development, 93*(5), 1231-1248 .https:// doi. org/ 10.1111 /cdev .13764

Corral-Verdugo, V., Durón, F., Frías, M., Tapia, C. O., Fraijo, B., & Gaxiola, J. (2015). Socio-physical environmental factors and sustainable behaviour as indicators of family positivity/Factores ambientales socio-físicos y conducta sostenible como indicadores de positividad familiar. *Psyecology, 6*(2), 146-168. https:// doi.org/ 10. 1080/ 21711976. 2015.1026080

Corral-Verdugo, V., Pato, C., & Torres-Soto, N. (2021). Testing a tridimensional model of sustainable behavior: self-care, caring for others, and caring for the planet. *Environment, Development and Sustainability*, 1-16. https://doi.org/10.1007/s10668-020-01189-9

Denham, S. A. (2015). Assessment of SEL in educational contexts. In J. A. Durlak, C. E. Domitrovich, R. P. Weissberg, & T. P. Gullotta (Eds.), *Handbook of social and emotional learning: Research and practice* (pp. 285–300). Guilford Press.

Denham, S. A. (2018). Implications of Carolyn Saarni's work for preschoolers' emotional competence. **European Journal of Developmental Psychology, 15**(6), 643–657. https://doi.org/10.1080/17405629.2018.1479250

Domina, T. (2005). Leveling the home advantage: Assessing the effectiveness of parental involvement in elementary school.*Sociology of Education, 78*(3),233–249. https://doi.org/10.1177/003804070507800303

Driscoll, D. (2020). When ignoring the news and going hiking can help you save the world: Environmental activist strategies for persistence. *Sociological Forum, 35*(1), 189–206. https://doi.org/10.1111/socf.12573

Dumka, L.E., Prost,J., & Barrera Jr,M. (2002). The parental relationship and adolescent conduct problems in Mexican American and European American families.*Journal of Couple& Relationship Therapy, 1*(4), 37-57. https:// doi. org/ 10.1300/J398v01n04_02

Eradus,M.,Leijten,P.,Melendez-Torres,G. J., Foo, X. Q., & Oliver, B. R. (2024).Parental differential warmth, hostility, and sibling differences in internalizing and externalizing behavior problems: A meta-analysis. *Journal of Family Psychology, 38*(3), 387. https://doi.org/10.1037/fam0001194

Evii, M. (2020). Adlerian social interest, anorexia nervosa, and cognitive reconstruction. *The Journal of Individual Psychology, 76*(3), 273-285. https://doi.org/10.1353/jip.2020.0029

Fabes, R. A., Gaertner, B. M., & Popp, T. K. (2006). Getting along with others: Social competence in early childhood. In K. McCartney & D. Phillips (Eds.), **Blackwell handbook of early childhood development** (pp. 297–316). Blackwell Publishing.

Fariq, W. M., Darwis, M., Sofiani, I. K., & Uminar, A. N. (2021). Peran Orang Tua Dalam Mendidik Anak Perspektif Muhammad Taqī Al-Falsafī; Tela'ah Kitab Al-Thifl Baina Al-Waratsah Wa Al-Tarbiyah. *Al-Athfaal: Jurnal Ilmiah Pendidikan Anak Usia Dini, 4*(1), 105-123. http://dx.doi.org/10.24042/ajipaud.v4i1.8401

Ferguson, C. J. (2015). "Everybody knows psychology is not a real science": Public perceptions of psychology and how we can improve our relationship with policymakers, the scientific community, and the general public. *American Psychologist, 70*(6), 527.https://doi.org/10.1037/a0039405

Fishel, M., & Ramirez, L. (2005). Evidence-based parent involvement interventions with school-aged children. *School Psychology Quarterly, 20*(4), 371–402. https://doi.org/10.1521/scpq.2005.20.4.371

Floyd, F. J., Gilliom, L. A., & Costigan, C. L. (1998). Marriage and the parenting alliance: Longitudinal prediction of change in parenting perceptions and behaviors. *Child Development, 69*(5), 1461-1479. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1998.tb06224.x

Frenkel, T. I., & Fox, N. A. (2014). Caregiver socialization factors influencing socioemotional development in infancy and childhood. In J. E. Grusec & P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization: Theory and research* (2nd ed., pp. 419–451). Guilford Press.

Fung, T. Y., & Webster, R. (2018). Perceived social support, social interest, and mental health: Testing a mediator model. *The Journal of Individual Psychology, 74*(2), 157-171. https://doi.org/10.1353/jip.2018.0010

Futris, T. G., & Schoppe- Sullivan, S. J. (2007). Mothers' perceptions of barriers, parenting alliance, and adolescent fathers' engagement with their children. *Family Relations, 56*(3), 258-269. https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2007.00457.x

Gniewosz, G., & Gniewosz, B. (2024). Parental warmth in mother-child dyads and children's emotional adjustment during secondary-school transition: a longitudinal investigation on bidirectional relationships. *Zeitschrift für Bildungsforschung*, 1-23.https://doi.org/10.1007/s35834-024-00454-5

Grevenstein, D., Bluemke, M., Schweitzer, J., & Aguilar-Raab, C. (2019). Better family relationships higher well-being: The connection between relationship quality and health related resources. *Mental health & prevention, 14*, 200160. https://doi.org/10.1016/j.mph.2019.200160

Grusec, J. E. (2020). Parenting styles and practices. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Vol. 1. Children and parenting* (3rd ed., pp. 145–174). Routledge.

Grusec, J. E., & Davidov, M. (2015). Analyzing socialization from a domain-specific perspective. In J. E. Grusec & P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization: Theory and research* (2nd ed., pp. 158–181). Guilford Press.

Gulmemmedova,E.(2025).Exploring Positive Parenting Skills in Adolescent Behavioral. Development *Acta Globalis Humanitatis et Linguarum*, *2*(1), 125-133. https://doi.org/10.69760/aghel.02500115

Haddadpour, H., Mehri, N. S. A., Roshan, C. R., & Sotoodeh, A. N. (2021). Social Interest and Psychological Capital in Adolescents: the Mediating Role of Motivational Beliefs. *Journal name*, *2*(1), 196-205. https://doi.org/10.52547/jspnay.2.1.196 (Persian).

Hamid, I., Suriati, S., & Amir, M. (2025). Enhancing self-regulated learning: the moderating role of social support in the relationship between authoritative parenting and student autonomy. *Jurnal Konseling dan Pendidikan*, *13*(1), 131-146. https://doi.org/10.29210/1138200

Hastings,P.D.,Miller, J.G.,& Troxel,N.R.(2015).Making good:The socialization of children's prosocial development. In J.E.Grusec & P. D. Hastings (Eds.),*Handbook of socialization: Theory and research* (2nd ed.,pp.638–664).The Guilford Press.https://psycnet.apa.org/record/2015-05080-027

Hayes, K. (2021). *School recess and changes to children's play opportunities in New York city*. https:// academicworks.cuny.edu/gc_etds/4175

Highland, R. A. (2009). Murderers and nonviolent offenders: A comparison of lifestyle, pampering, and early recollections. *Georgia State University*.https://doi.org/10.57709/1061364

Holloway I & Galvin K. (2017). *Qualitative Research in Nursing and Healthcare*. Edition F, editor: Wiley-Blackwell.

Holloway, I., & Galvin, K. (2023). *Qualitative research in nursing and healthcare*. John Wiley & Sons.

Holt, N. , Bremner, A. , Sutherland, E. , Vliek, M. , Passer, M. , Smith, R. (2019). *Psychology: The Science of Mind and Behavior* . McGraw Hill.

Jando, C., & Dionne, F. (2024). A call for qualitative research in Contextual Behavioral Science. *Journal of Contextual Behavioral Science, 32*, 100751. https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2024.100751

Jensen, A. C., & Jorgensen-Wells, M. A. (2025). Parents favor daughters: A meta-analysis of gender and other predictors of parental differential treatment. *Psychological Bulletin*. https://doi.org/10.1037/bul0000458

Jeynes, W. H. (2007). The relationship between parental involvement and urban secondary school student academic achievement: A meta-analysis. *Urban Education*, *42*(1), 82–110. https://doi.org/10.1177/0042085906293818

Kaynak,Ü.(2025).Relationship Between Well-Being and Social Interest in Adolescents:The Mediating Role of Character Strengths.*Child Indicators Research*,1-22. https://doi.org/10.1007/s12187-025-10219-9

Keyes, C. L. (2006). Mental health in adolescence: is America's youth flourishing?. *American journal of orthopsychiatry, 76(3)*, 395-402. https://doi.org/10.1037/0002-9432.76.3.395

Keyes, C. L. M., Fredrickson, B. L., & Park, N. (2012). Positive psychology and the quality of life. In K. C. Land, A. C. Michalos, & M. J. Sirgy (Eds.), *Handbook of social indicators and quality of life research* (pp. 99–112). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-2421-1

Koh, L., Neo, B., Fleming, G. E., Kaouar, S., Henery, J., Briggs, N., & Kimonis, E. R. (2024). Development and validation of the Parental Affection/Warmth Scale (PAWS) in a sample of parents of 2-to 8-year-olds. *Psychological Assessment*. https://doi.org/10.1037/pas0001343

Laible, D., Thompson, R. A., & Froimson, J. (2015). Early socialization: The influence of close relationships. In J. A. Durlak, C. E. Domitrovich, R. P. Weissberg, & T. P. Gullotta (Eds.), *Handbook of social and emotional learning: Research and practice* (pp. 181–196). Guilford Press.

Lansford, J. E., & Bornstein, M. H. (2020). Parenting. In *Cross-cultural family research and practice* (pp. 565-602). Academic Press.https://doi.org/10.1016/B978-0-12-815493-9.00018-1

Li, D., & Guo, X. (2023). The effect of the time parents spend with children on children's well-being. *Frontiers in psychology, 14*, 1096128. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1096128

Liu, Y., Chen, J., Wei, S., Wang, P., Chen, K., Liu, J., & Wang, W. (2024). The association between parental warmth and children's prosocial behaviour: A moderated mediation analysis. *Acta Psychologica, 248*, 104344.https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2024.104344

Luetger-Schlewitt, C. (2025). An Adlerian Approach to Working with First-Generation College Students: Encouraging Student Success Through Social Interest. *Journal of Professional Counseling: Practice, Theory & Research*, 1-17.https://doi.org/10.1080/15566382.2025.2462487

Macalli, M., Côté, S., & Tzourio, C. (2020). Perceived parental support in childhood and adolescence as a tool for mental health screening in students: A longitudinal study in the i-Share cohort. *Journal of Affective Disorders, 266*, 512-519. https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.01.059

Maniacci, M. P. (2012). An introduction to Alfred Adler. In *Alfred Adler revisited* (pp. 1-10). Routledge.

McCluskey, M. C. (2022). Revitalizing Alfred Adler: An echo for equality. *Clinical Social Work Journal, 50(4),* 387–399. https://doi.org/10.1007/s10615-021-00793-0

McDowell,D.J., & Parke, R.D.(2009).Parental correlates of children's peer relations: An empirical test of a tripartite model. **Developmental Psychology, 45**(1), 224–235. https://doi.org/10.1037/a0014305

Mendes-Sousa, M. M., Silva, A. R. D., Mariano, M., Espolaor, R., Shimizu, R. F., Mari, J. J., … & Caetano, S. C. (2024). Prosocial behavior in children involved in peer violence. *Trends in Psychiatry and Psychotherapy, 46*, e20230632. https://doi.org/10.47626/2237-6089-2023-0632

Orth, U. (2018). The family environment in early childhood has a long-term effect on self-esteem: A longitudinal study from birth to age 27 years. *Journal of personality and social psychology, 114(4),* 637.https://doi.org/10.1037 /pspp0000143

Orth, U., Robins, R. W., & Widaman, K. F. (2012). Life-span development of self-esteem and its effects on important life outcomes. *Journal of Personality and Social Psychology, 102(6),* 1271–1288. https://doi.org/10.1037/a0025558

Page, B. F., Hinton, L., Harrop, E., & Vincent, C. (2020). The challenges of caring for children who require complex medical care at home:'The go between for everyone is the parent and as the parent that's an awful lot of responsibility'. *Health Expectations, 23*(5), 1144-1154. https://doi.org/10.1111/hex.13092

Pakenham, K. I. (2017). Training in acceptance and commitment therapy fosters self- care in clinical psychology trainees. *Clinical Psychologist, 21*(3), 186-194. https://doi.org/10.1111/cp.12062

Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research and evaluation methods* (4th ed.). SAGE Publications.

Pirskanen, H., Jokinen, K., Karhinen-Soppi, A., Notko, M., Lämsä, T., Otani, M., ... & Rogero-García, J. (2019). Children's emotions in educational settings: Teacher perceptions from Australia, China, Finland, Japan and Spain. *Early Childhood Education Journal, 47*, 417-426. https://doi.org/10.1007/s10643-019-00944-6

Pooya, A., Barfoei, H. R., Kargozar, N., & Maleki, F. (2013).Relationship between emotional intelligence and conflict management strategies. *Research Journal of Recent Sciences, 2*(5), 25–30. https://profdoc.um.ac.ir/paper-abstract-1035114.html (Persian)

Posluns, K., & Gall, T. L. (2020). Dear mental health practitioners, take care of yourselves: A literature review on self-care. *International Journal for the Advancement of Counselling, 42*(1), 1-20. https://doi.org/10.1007/s10447-019-09382-w

Prochaska, J. O., & Norcross, J. C. (2018). *Systems of psychotherapy: A transtheoretical analysis* (9th ed.). Oxford University Press.

Rahimi, M. , Rasouli Fathabad, F. , Zare, M. (2020). The effect of training the quality of parental involvement in doing homework on student's achievement motivation and school anxiety. *Journal of School Psychology, 8* (4), 92-111.https://jsp.uma.ac.ir/article_867.html?lang=en. (Persian).

Reich, S. M., & Vandell, D. L. (2010). The interplay between parents and peers as socializing influences in children's development. In P. K. Smith & C. H. Hart (Eds.), **The Wiley- Blackwell handbook of childhood social development** (2nd ed., pp. 263–280). Wiley- Blackwell.

Rich, J. (2025). *Parent Perceptions of Developing a Parenting Style: A Generic Qualitative Study* (Doctoral dissertation, Capella University).

Roben, C. K. P., Tillman, R. M., Cooper, B. R., & Hails, K. A. (2021). Impact of a behavioral parenting intervention in infancy on maternal emotion socialization. *Child Psychiatry & Human Development, 52*(4), 739–750. https://doi.org/10.1007/s10578-020-01081-2

Rueger, S. Y. , Malecki, C. K. , and Demaray, M. K. (2010). Relationship between multiple sources of perceived social support and psychological and academic adjustment in early adolescence: comparisons across gender. *J. Youth Adolesc, 39*, 47–61.https://doi.org/10.1007/s10964-008-9368-6

Sahithya, B. R., & Raman, V. (2021). Parenting style, parental personality, and child temperament in children with anxiety disorders—A clinical study from India. *Indian Journal of Psychological Medicine, 43*(5), 382-391. https:// doi.org/ 10.1177/0253717620973376

Santana-Ferrándiz,M.,Ibáñez-Pérez, J., & Moret-Tatay,C.(2025). Empathy and Parental Sensitivity in Child Attachment and Socioemotional Development:A Systematic Review from Emotional, Genetic,and Neurobiological Perspectives. *Children,12*(4),465. https://doi.org/10.3390/children12040465

Sergazi, N. M. , & Hoseini, Y. (2021). Investigating the Role of Social Interest and Self-Concept in Teachers' Occupational Personality. *Journal of Social Sciences and Humanities Research, 9* (01), 27-33.https:// en.civilica. com/ doc/1122880

Setiyowati,E.,Hanik,U.,&Affandi,M.(2019).The correlation between parenting style and child creativity development.*Journal of Public Health in Africa,10*(s1).1207. https://doi.org/10.4081/jphia.2019.1207

Shahsavari M.H, Pirani Z, Taghvaee D, Abdi M. Investigation of the Mediating Role of Self-Regulation in the Relationship between Parenting Styles and Social Participation of Adolescents. *Res Behav Sci* 2020*; 18*(1): 142-149. https://doi.org/10.29252/rbs.18.1.142.(Persian).

Sharma, R. (2025). Ten digital skills to foster in Children: Role of parents and teachers online. *IJAR, 11*(2), 01-06. https://doi.org/10.22271/allresearch.2025.v11.i2a.12320

Shieh, P. L., & Tsai, T. Y. (2022). The prediction of perceived parenting style on mother-infant bonding. *Acta psychologica, 226*, 103573. https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2022.103573

Shosha, G. A. (2012). Employment of colaizzi's strategy in descriptive phenomenology: A reflection of a researcher. *European Scientific Journal, ESJ, 8*(27).https://doi.org/10.19044/esj.2012.v8n27p%p

Slavik, S., & King, R. (2007). Adlerian therapeutic strategy. *The Canadian Journal of Adlerian Psychology, 37*(1), 3-16.

Sloan, C. J., Forrester, E., Lanza, S., Feinberg, M. E., & Fosco, G. M. (2024). Examining profiles of convergence and divergence in reports of parental warmth: Links to adolescent developmental problems. *Development and Psychopathology*, 1-17. https://doi.org/10.1017/S0954579424000762

Sumargi, A. M., Prasetyo, E., & Ardelia, B. W. (2020). Parenting styles and their impacts on child problem behaviors. *Jurnal Psikologi, 19*(3), 269-285. https://doi.org/10.14710/jp.19.3.269-285

Syarqi, H. M., & Amalia, S. (2021). Studi deskriptif minat sosial pada remaja ditinjau dari latar belakang keluarga. *Ejournal UMM*.https://doi.org/10.22219/cognicia.v9i1.14222

Talebi, M., and Etemadi, A., and Bahrami, F., and Fatehizadeh, M., and Jazayeri, R., and Fatemi, S. (2017). Phenomenological analysis of factors affecting the quality of marital life of prisoners of war: a qualitative study. *Clinical Psychology Studies, 8*(30), 27-64. (Persian).

Virdiansyah, D., & Winingsih, E. (2023). Implementation parenting programs to improving social behavior of early childhood. *In International Conference on Guidance and Counseling* (Vol. 1, No. 1, pp. 47–56). https://proceeding.unesa.ac.id/index.php/icgc/article/view/224

Wanders, F. H., Dijkstra, A. B., Maslowski, R., van der Veen, I., & Amnå, E. (2021). The role of teachers, parents, and friends in developing adolescents' societal interest. *Scandinavian journal of educational research, 65*(5), 736-751. https://doi.org/10.1080/00313831.2020.1754901

Wang, J., Shi, X., Yang, Y., Zou, H., Zhang, W., & Xu, Q. (2019). The joint effect of paternal and maternal parenting behaviors on school engagement among Chinese adolescents: The mediating role of mastery goal. *Frontiers in Psychology, 10*, 1587. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01587

Waters, K. A., Salinas-Miranda, A., & Kirby, R. S. (2023). The association between parent-child quality time and children's flourishing level. *Journal of Pediatric Nursing, 73*, e187-e196. https://doi.org/10.1016/j.pedn.2023.09.008

Watts, R. E. (2012). On the origin of the striving for superiority and of social interest. In *Alfred Adler revisited* (pp. 41-56). Routledge.

Weissberg, R. P., Durlak, J. A., Domitrovich, C. E., & Gullotta, T. P. (2015). Social and emotional learning: Past, present, and future. In J. A. Durlak, C. E. Domitrovich, R. P. Weissberg, & T. P. Gullotta (Eds.), *Handbook of social and emotional learning: Research and practice* (pp. 3–19). Guilford Press.

West,E.M.,Miller,L.G.,Cox, J.A., &Moate,R. M.(2018).Parents' perceptions of young children's social interest experiences.*The Journal of Individual Psychology*,*74*(4),368-386. https://doi.org/10.1353/jip.2018.0028

Yaffe, Y. (2023). Systematic review of the differences between mothers and fathers in parenting styles and practices. *Current psychology, 42*(19), 16011-16024. https://doi.org/10.1007/s12144-020-01014-6

Yıldız, S., & Altay, N. (2021). The parenting attitudes and effects on their gifted children: a literature review.*Journal for the Education of Gifted Young Scientists*,*9*(2),123-132. https://doi.org/10.17478/jegys.864037

Yogman, M., Garner, A., Hutchinson, J., Hirsh-Pasek, K., Golinkoff, R. M., Baum, R., ... & Committee On Psychosocial Aspects Of Child And Family Health. (2018). The Power Of Play: A pediatric role in enhancing development in young children. *Pediatrics, 142*(3). https://doi.org/10.1542/peds.2018-2058

Youssef, E., Ali, S., Al Malek, M., & Riaz, S. (2025). Online risks and parental mediation in social media usage among kids: a quantitative study in Rawalpindi City. *Frontiers in Communication, 9*, 1521814. https:// doi.org/ 10.3389/ fcomm. 2024.1521814

Yuliani, F., Awalya, A., & Suminar, T. (2019). Influences of Parenting Style on Independence and Confidence Characteristics of Pre-School Children. *Journal of Primary Education, 8*(7), 83-87. https:// doi.org/10 .15294/ jpe. v10i1. 34279

Zhu, X., Dou, D., & Karatzias, T. (2024). Parental influence on child social and emotional functioning. *Frontiers in psychology, 15*, 1392772. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1392772

© 2025 The Author(s). Published by Shahid Chamran University of Ahvaz. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited